

**ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ И КООПЕРАТИВ-
НАТА ЦЕНТРАЛА НА ЛОЗАРИТЕ ВЪ БЪЛГАРИЯ — СОФИЯ.**

LOZARSKI PRÉGLÈDE PLEVNA
Bulgarie.
(Revue de l'Union viticole et de la
centrale cooperative des viticul-
teurs en Bulgarie, Sofia — Bulgarie).

LOSARSKI PREGLED PLEWEN
Bulgarien.
(Zeitschrift — organ des Bulgaris-
chen Weinbauerbundes und der
Genossenschaftzentrale der Winzer
in Bulgarien, Sofia — Bulgarien).

Редакторъ-уредникъ
Георги К. Червенковъ.

ГОДИНА XXI (1936).

КНИЖКА 1.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ — ГР. ПЛЪВЕНЪ.

**Лозари,
Посетете масово XVI-тия редовенъ
Лозарски конгресъ, който ще се съ-
стои на 1 и 2 мартъ т. г. въ София.**

ПОКАНА
ЗА ЗАПИСВАНЕ АБОНАМТИ НА
СП. „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“
за ХХI-та — 1936 година.

Списание „Лозарски прегледъ“ — органъ на Бълг. лозарски съюзъ и на Коопер. централа на лозарите въ България — София, се списва отъ най-видните наши специалисти агрономи и практици.

Дава навреме научни и практичесни статии по лозарство, винарство и овошарство.

Излиза въ 10 книжки годишно.

Годишния абонаментъ е 50 лв. предплатени.

За лозарски дружества, кооперации, настоятели и групи лозари, надъ 10 абонамента се прави 20% отстъпка.

Изплащането на абонамента става най-евтино съ вносна бележка (взема се отъ всяка поща) на наша пощенска чекова сметка № 878. (може и съ пощенски записъ или препоръчано писмо).

Неполучена книжка се изисква веднага следъ получаването на следующата.

Реклами се помъстватъ по споразумение.

Всички суми, писма, ръкописи и др. се изпращатъ на адресъ: **СП. „Лозарски прегледъ“ — Пловдивъ.**

Отъ редакцията.

Лозарски ПРЕГЛЕДЪ

40858

ОБРАЗЦОВО НАРЧИЕ
„Г. ДИМИТРОВ“
БИБЛИОТЕКА

22, 685

Органъ на Българския лозарски съюзъ и Кооп.
центра на лозаритѣ въ България — София.

ГОДИШЕНЬ АБОНАМЕНТЪ 50 ЛВ.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ — ПЛЪВЕНЪ

LOZARSKI PRÉGLÈDE (Revue de l'Union viticole et de la centrale coopérative des viticulteurs en Bulgarie, Sofia — Bulgarie).

LOSARSKI PREGLED (Zeitschrift — organ des Bulgarischen Weinbauverbundes und der Kooperativzentrale der Weinbauer in PLEVNA — Bulgarien, Sofia — Bulgarien).

Ред.-урядникъ: Г. К. Червенковъ. Редакц. комитетъ: проф. Н. Неделчевъ, Ив. Георгиевъ, Н. Хр. Михновъ, Ат. Бойчиновъ, Ив. Добревъ, П. Костовъ и В. В. Стрибърии.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) XVI-я Лозарски конгресъ; 2) Лозарско тегло — Ив. П. Б.; 3) Да бъдемъ оптимисти — Х. С.; 4) Оптици съ памела като виненъ сортъ — Н. Н.; 5) Нашиятъ ароздоизносъ — Ив. Г.-б; 6) Нашиятъ винени сортове — Ив. Д.; 7) Посаждане ново лозе съ облагородени лози — Ат. Б.; 8) Значението на ЕК филтъръ въ виненото производство — М. К.; 9) Резултатъ на лозата — Ат. Б.; 10) Селекцията въ лозарството — Н. Хр. М.; 11) Посаждане овощни дървета на постоянно място — В. В. Стр.; 12) Ролята на лоз.-винар. кооперация „Мискетъ“ — К. П.; 13) Съюзни и дружествени; 14) Акцизъ прегледъ; 15) Положението на пазара; 16) Въпроси и отговори; 17) Хроника.

XVI-ия Лозарски конгресъ

Този лозарски конгресъ е съжденоносенъ. Отъ правилното разглеждане и разрешение на поставените въпроси ще зависи бъдещето развитие на българското лозарство като народенъ поминъкъ.

Дългъ е на българските лозари да се яватъ масово на конгреса и чрезъ вата на представителите си да защитятъ застрашеното българско лозарство.

Конгреса ще заседава на 1 и 2 мартъ т. г. въ София въ салона на „Славянска беседа“, ул. Раковски, срещу Финансовото министерство, задъ Народния театъръ.

КЪМЪ АБОНАТИТЪ.

Списание „Лозарски прегледъ“ — встъпва въ своята XXI (1936) година, ще излиза редовно и ще продължава да пропагандира и ръководи българския лозар въ тежката му борба за поминъкъ.

Малкия му абонаментъ отъ 50 лв. годишно позволява да се получава и отъ най-бедния лозарь.

Дългъ е на абонатите да го заплащатъ и проагитиратъ за да продължи подобренето си.

Редакцията.

Ив. П. Бързаковъ

Лозарско тегло.

14 февруари — Трифоновъ-день е традиционния празникъ на лозаритѣ. Този день символизира началото на лозарската година и затова се и нарича „Трифонъ заръзанъ“.

Неговото отпразнуване, въ много лозарски райони въ страната, става при спазване на стари традиционни обичай. Въ миналото той е билъ день-праздникъ на лозарския трудъ и се е празнувалъ при голѣмо веселие. Тази година той не се отпразнува така весело, както други години, защото лозаря е угроженъ до отчаяние отъ тежкото положение, което изживѣва — да продава плодътъ на непосилниятъ си трудъ на безценица, просто да го харизва.

Свръхъ това, до като лозаря очакваше, предвидъ на тежкото положение, което преживява, да биде съвършено освободенъ отъ акцизъ върху виното при плащане на поземленъ данъкъ, пждарщина, акцизъ върху материалитѣ, отъ които се вари ракия и др., той бѣше неприятно изненаданъ съ увеличение акциза на виното съ 100%. Това съвършено го сломи. Неговата душа се покруси и той тръгна да моли и протестира. За негово утешение, обаче, скоро се съзна неправдата отъ тамъ отъ кждето тръбваше и новото увеличение на акциза се намали отъ 100% на 30%, или сега лозаря-винар ще плаща по 40 ст. акцизъ на литъръ вино, а не по 30 ст., както бѣше до 30 декемврий м. г.

За мнозина, стоящи далече отъ нашето лозарство, въ това число, за жалост, държавници и общественици, това е „дребна работа“ — що значатъ 10 ст. на литъръ вино въ повече, когато тѣ го пиели тута по 10 и 15 лева литъра. Тѣ не знаятъ или не искатъ да знаятъ, че „една ока претоварва колата“, че виното като вино или като грозде се взима отъ производителя на безценица, че той завършва съ загуба отъ по 200—300 лева на декаръ и увеличението на тази загуба даже съ левъ вече претоварва и става непоносимо.

Ние, лозаритѣ, посрѣщаме това намаление на увеличения акцизъ съ едно облегчение, съ надеждата, обаче, че веднъжъ грѣшката съзнатата и последното останало увеличение ще бѣде премахнато, съ което загубата на лозаря нѣма да бѣде още повече уголѣмявана. Нека върваме въ това.

За да се постигне тази справедливостъ ние тръбва да кажемъ ясно и открыто думата си въ предстоящия ни шестнадесети редовенъ конгресъ. А, за да бѣде тя чута, конгреса ни тръбва да бѣде масово посетенъ отъ делегати на отчели се организации — членове на съюза.

Прочее, всички на конгреса!

Да бждемъ оптимисти

Живееме въ време на тежка лозарска криза. Виното днесъ е така обезценено, че не може да покрие производствените разходи на лозаря. Стопанина лозар е напрегналъ всички свои сили и срѣдства, за да изкара скромната прехрана на семейството си и да запази своя поминъкъ. Изложенъ на открито на всички природни стихии, нашия лозар прилежно работи своите лозя. Облагородява и използува най-бѣдните, суhi, стрѣмни и за нищо друго негодни почви. И следъ тежкия трудъ и многото грижи, той трѣбва да дава на безценица своето вино, по 2·50 - 3·50 лева за литъръ, и желае да бжде лояленъ гражданинъ. Но точно въ това време лозаря е изненаданъ и страшно огорченъ, защото акциза на виното се увеличава отъ 30 на 40 стотинки на литъръ. Обратно, акциза на бирата се намалява съ 2 лв. на литъръ. Следъ това, единствената за страната Лозарска опитна станция въ Плѣвенъ се закрива. Всѣки лозар съ право се питатъ, где е правдата, смисъла и основанието на всичко това?

Все пакъ въ тази тежка действителност има радостни прояви и сигурно ще дойде просвѣтление. Не напразно народната поговорка казва: „Всѣко зло — за добро“. Наистина човѣкъ става оптимистъ, когато вижда какъ единодушно, сплотено и дисциплинирано реагира Лозарскиятъ съюзъ и лозарските организации. Това показва, че нашето общество е все пакъ организирано и че грѣшките, които правятъ отдавни лица, ще бждатъ корегирани и поправени отъ колективния умъ и воля на лозарските организации.

Ние трѣбва да се радваме и да бждемъ оптимисти, защото лозарскиятъ съюзъ крепне и се развива по сила и значение за общото благо на лозарския свѣтъ и цѣлото общество. Лозаря, каленъ и изпитанъ въ тежкия трудъ и въ борба съ природните стихии, ще съумѣе и днесъ да осигури правилното развитие на своя поминъкъ. Колко много бури и бедствия е виждалъ той да унищожаватъ неговия трудъ и реколта, но винаги той е запазвалъ самообладание и геройично е преодолявалъ всички препятствия. Така и днесъ, бурята го сполетѣ отъ горе, но не го изненада, защото лозаря знае, че следъ всѣка буря идва хубаво време. Г. Ч.

Лозари,

Посетете масово XVI-ия Лозарския конгресъ на 1 и 2 мартъ т. г. въ София, за да защитите лозарството — единствения си поминъкъ.

Н. Недѣлчевъ

Опити съ памида, като виненъ сортъ

Памидътъ, като народенъ сортъ грозде за ядене е не-замѣнимъ. Той има приятенъ вкусъ, слаба кислота, тѣнка ципа и дребни семки. Отъ него се приготвяватъ вина, било самостоятелно, било въ смѣсъ съ други грозда, като гѣмза, червенъ мискетъ, шевка и др. Вината му бѣрже зрѣятъ и сѫ годни за пие съ време следъ привѣршването на ферментацията.

Памидовитъ вина, обаче, сѫ слаби на киселина. Това е тѣхниятъ най-голѣмъ недостатъкъ. Слабата имъ кислота ги прави извѣнредно чувствителни на болестъта повдигане. Известно е, че букетътъ на виното, при старѣнето, се обраzuва отъ взаимодействието между алкохолътъ и киселините. Естествено е, че щомъ киселините сѫ малко, образуваниятъ букетъ ще бѫде сѫщо малко. При старѣнето, киселините намаляватъ още по-вече; намалява сѫщо багрилната материя, която и безъ това е слаба въ памидовото вино. Памидътъ, прочее, не е пригоденъ да даде вино за старѣне. Виното му е толкова по-ценено, колкото е по-младо.

Независимо отъ това, че памидътъ е естествено бѣденъ на киселини, нашиятъ континенталенъ климатъ, съ горещо и сухо лѣто, още по-вече намалява киселините. Това явление се забелязва и съ чуждите сортове. Да като италиянски сортове грозда даватъ въ Северна Италия кисели вина, у насъ даватъ вина съ умѣренна кислота. Къмъ това трѣбва да прибавимъ и влиянието на почвите.

Почвите, богати на калий, вкарватъ въ гроздето по голѣмо количество отъ този елементъ, който се свързва съ свободните киселини и по този начинъ намалява още по-вече общата кислота на гроздето, респ. на виното. У насъ почвите сѫ добре снабдени съ калий.

Да се спремъ по-специално на памидовото вино. Близостъта на София до пазарджишкия районъ повлия върху изработване на вкуса къмъ памидовия типъ вино. Софийските консуматори тѣрсятъ предимно чисти памидови вина, слаби на цветъ и киселина. Приготвленietо на памидовитъ вина и тѣхното съхранение, обаче, е една много трудна задача, която се е паднала тѣкмо на българското винарство. Ако въ България имаме голѣмъ процентъ несполучливо приготвени и болни вина, това се дѣлжи, до голѣма степень на памида, който заема 60% отъ площта на винениетъ лозя.

Ако сравнимъ пропорцията на киселините въ гроздето на сортовете памидъ и рабозо ди пиаве, презъ 1932 год., отглеждани въ с. Сараньово, ще констатираме следната разлика:

Памидъ,	обща кислота въ сѣрна —	3.920% ₀₀
Рабозо,	" " " "	— 8.520% ₀₀

Разликата въ общата кислота е голѣма.

Винарската наука, обаче, препоръчва различни среѓства въ запазване по-вече киселини въ гроздето, респективно въ виното, чрезъ по-ранно обиране на гроздето, прибавка на винена киселина и пр.

Опитите, които г-н Кондаревъ прави съ огледъ получаване на по-вече киселини чрезъ прибързване на гроздобера, не дадоха положителни резултати. Даже, ако памида се береше недозрълъ, следъ което да му се прибави захаръ, което, разбира се, е много скъпа практика, пакъ кислотата на виното ще бъде недостатъчна.

Оставаха да се опитатъ: прибавката на киселини, сулфитирането и ронкането. Гипсоването е забранено отъ закона за вината.

Презъ миналата есенъ се заложиха, въ това направление, опити съ гроздето на памида, за да се провеши доколко тъзи практики могатъ да дадатъ резултати и евтуално да бъдатъ препоръчани за практиката.

Опитът се заложи върху 80 кгр. памидово грозде, отъ лозето на Агрономолесовъдния факултетъ, с. Сараньово.

Гроздето се събра на 14 октомврий, 1935 год. То се оронка, следъ което зърната се отдѣлиха отъ чепките. Чепките се раздѣлиха на четири равни части. Зърната се смачкаха, като мъстъта се отдѣли отъ ципите. Ципите също се раздѣлиха на четири части. Това се направи, за да се постигне възможно най-добро размъсване.

Съ така отдѣлените части се направиха следните комбинации и прибавки.

1. — $\frac{1}{4}$ мъстъ съ $\frac{1}{4}$ ципи, отговарящо неронкано грозде.
2. — $\frac{1}{4}$ мъстъ съ $\frac{1}{4}$ ципи и $\frac{1}{4}$ чепки, т. е. неронкано грозде.

3. — Също (неронкано), съ прибавка на 3 грама винена киселина на 1 кгр. грозде.

4. Също (неронкано) съ прибавка на 30 грама калиевъ метабисулфидъ на 100 кгр. грозде преди ферментацията.

Анализът на мъстъта на памидовото грозде показа:

Захаръ — 22.9%

Обща кислота — 2.84%₀₀

Гроздето, така раздѣлено на части, се постави на 16. X. въ делви да ферментира.

Ферментацията завърши най-рано въ сѫдовете съ неронканото и подкиселеното грозде. Въ другите два сѫда тя продължи до 24. X.

На последната дата се източи виното отъ делвите като джибритъ се пресуваха веднага съ ржчна, лабораторна преса и виното отъ пресуването се размъси съ това отъ източеното, за всѣка комбинация отдѣлно. Вината се оставиха да се избистрятъ.

По една бутилка вино отъ всѣки видъ се поставя въ ледъ, за да се ускори избистрянето и утаяването на винения камъкъ.

Следъ избистврятето пристъпли се къмъ сравнението силата на боята у четиритѣ вида вина. Сравнението се извѣрши съ помощта на колориметъръ

При контрола (неронкано) означена съ 100.

Виното отъ ронканото грозде показва цвѣтъ — 123

съ кал. метабисулфидъ — 128

” винена киселина — 154

Опредѣли се, за всѣко вино отдѣлно, величината Ph. т. е. концентрацията на водороднитѣ йони.

Резултатитѣ сѫ следнитѣ:

Неронкано — 4'05

Ронкано — 3'82

Съ кал. метаб. — 3'88

Съ вин. киселина — 3'65

Величината Ph може да не даде указание за издѣржливостта на виното спрѣмо повдигането. Колкото Ph е по-малко, толкова виното е по-устойчиво на повдигането. Както и трѣбаше да се очаква, най-издѣржливо е виното съ винена киселина, а най-предразположено на заболяване е виното отъ неронканото грозде. Ако приемемъ, обаче, границата на величината Ph, при която вината сѫ устойчиви 3'3, дадена отъ г-нъ Иванъ Георгиевъ, идваме до заключение, че даже следъ прибавянето на масивната доза отъ 3 гр. винена киселина на 1 кгр. грозде, виното има Ph далечъ надъ границата, т. е. има 3.65. Тази масивна доза отъ киселина, значи, не е въ състояние да го спаси отъ повдигане. Ронкането и прибавката на калиевъ метабисулфидъ подобряватъ до известна степень устойчивостта на заболяване, но сѫщо не сѫ достатъчно ефикасни.

Вината се запазиха презъ зимата на хладно място. И четиритѣ пробы се избиствриха и запазиха въ добро състояние и на февруари 1936 год. се подложиха на кратъкъ анализъ, който даде следнитѣ резултати:

(Следва).

Ив. Георгиевъ

главенъ инспекторъ по лозарство

Нашиятъ гроздоизносъ

Подъ това заглавие се отпечати миналата година, въ книжки 9 и 10 на сп. „Лозарски прегледъ“, една моя статия, съ която се постараахъ да дамъ едно, колкото е възможно по-пълно, освѣтление върху износа на гроздето: развой на износа на грозде отъ България; износни пунктове; консумативни центрове на българското грозде; главни страни-вносителки на грозде, и разпределение на внесенитѣ количества и стойностъ и пр. Показанитѣ въ статията ми статистически данни се отнасяха за петилѣтието 1930 – 1934 год.

Тази статия има за цель да допълни публикуваните вече данни, съ такива отъ 1935 година, да провѣри до колко

очертаващите се миналата година, следъ износната кампания, тенденции съ били добре основани и реализирани и да направи опитъ да опредъли бъдещите възможности.

На първо време ще оставимъ да говорятъ самите цифри.

I. Развой на износа на грозде.

ГОДИНИ	ВАГОНА	КИЛОГРАМИ
1926	32	155469
1927	102	562336
1928	107	952155
1929	352	2112486
1930	452	2714150
1931	649	3111088
1932	1262	6533144
1933	2012	12072000
1934	3740	21509230
1935	6620	38041158

II. Износни гари и отправени от тяхъ за чужбина вагони съ грозде

	1931	1932	1933	1934	1935
Пловдивъ	35	114	169	210	441
Кричимъ	67	213	448	775	1419
Пазарджикъ	3	6	5	13	25
Стара Загора	4	14	38	50	45
Нова Загора	2	16	—	58	43
Асеновградъ	9	18	54	32	34
Чирпанъ	3	52	111	130	191
Стралджа	2	—	—	—	—
Сливенъ	5	—	2	25	22
Сараньово	1	1	5	9	23
Керменли	1	—	—	—	—
Драгоманъ	1	20	—	—	—
София	1	—	—	—	2
Ръждавица	1	—	—	—	1
Кюстендилъ	2	—	—	—	—
Видинъ	17	11	51	34	82
Ломъ	2	—	6	1	7
Бойчиновци	4	—	5	—	—
Видбълъ	1	3	4	6	8
Ребърково	1	—	—	—	—
Червенъ брѣгъ	4	1	22	67	12
Плѣвенъ	20	56	195	295	543
Левски	1	1	1	18	52
Свищовъ	11	15	48	55	104
Павликени	29	72	149	268	606
Лесичери	2	—	—	6	26
Ресенъ	"4	26	52	115	199
Гор. Орѣховица	38	12	79	200	339
Лѣсковецъ	169	16	158	290	667

Русе	50	79	94	197	322
Дебелецъ	4	—	5	9	52
Търговище	5	17	1	23	42
Шуменъ	4	12	4	136	104
Козаревецъ	7	—	6	11	38
Преславъ	43	221	136	231	584
Варна	94	177	89	205	291
Свиленградъ	—	1	2	—	—
Гурково	—	3	5	13	34
Катуница	—	2	—	4	—
Марица	—	1	—	—	—
Тръмбешъ	—	4	7	10	33
Камено	—	1	—	—	—
Червена вода	—	36	1	2	9
Бургасъ	—	36	—	32	20
Свобода	—	2	8	1	—
Бъла	—	1	2	3	9
Стражица	—	13	20	31	45
Иваново	—	1	—	1	5
Папазлий	—	1	—	—	—
Две могили	—	2	—	3	6
Айтосъ	—	7	—	5	12
Провадия	—	2	—	—	—
Самоводене	—	1	—	—	31
Д. Чифликъ	—	13	—	9	16
Ихтиманъ	—	4	—	—	—
Мездра	—	1	—	—	6
Каспичанъ	—	1	—	5	15
Бълово	—	—	1	—	—
Ловечъ	—	—	3	11	24
Соколово	—	—	2	4	4
Джамбазито	—	—	4	—	—
Казанлъкъ	—	—	1	—	—
Попово	—	—	1	—	3
Фердинандъ	—	—	5	—	2
Оръхово	—	—	4	31	44
Враца	—	—	3	—	5
Боровци	—	—	1	—	—
Дупница	—	—	1	—	—
Сухиндолъ	—	—	—	1	—
Борисовградъ	—	—	—	4	—
Поликраище	—	—	—	14	—
Шишковци	—	—	—	1	5
Бълнене	—	—	—	3	—
Хасково	—	—	—	4	—
Пордимъ	—	—	—	3	—
Книжовникъ	—	—	—	2	—
Ямболъ	—	—	—	9	1
Дръново	—	—	—	1	7
Николаево	—	—	—	2	3

Разградъ	—	—	—	3	4
Осмаръ	—	—	—	4	—
Търново	—	—	—	1	6
Разни	—	—	—	53	—
Голѣмо Конаре	—	—	—	—	1
Джюлюница	—	—	—	—	3
Куцина	—	—	—	—	8
Каменецъ	—	—	—	—	1
Полски тръмбешъ	—	—	—	—	33
Стражица	—	—	—	—	45
Самоводене	—	—	—	—	31
Типченица	—	—	—	—	1
Копиловци	—	—	—	—	1
Всичко	649	1262	2012	3740	6620

III. Изнесено презъ 1935 год. грозде по износни гари,
сортове, килограми и вагони

Износни гари	Аф.-Ачи кгр.	Димитъ кгр.	Чаушъ кгр.	Други кгр.	Всичко кгр.	Вагони броя
Кричимъ	6997346	389797	436265	22540	7845948	1407
Пловдивъ	2013133	139471	240752	1595	2394951	438
Лйтосъ	35257	32744	—	—	67001	12
Дасеновград	158650	16865	—	18	175695	34
Бургасъ	22975	78232	—	5948	107155	20
Гол. Конаре	4680	32	—	—	5000	1
Николаево (казанл.)	14626	4217	—	—	18843	3
Сарамбей	118576	2616	—	—	121192	23
Сливенъ	62134	61711	—	242	124087	22
Чирпанъ	515516	60235	—	1726	1119547	191
Ямболъ	4374	1464	—	—	5838	1
Ст. Загора	131111	124876	—	3255	259242	45
Н. Загора	89394	180029	—	—	262423	43
Пазарджикъ	128883	9340	740	540	131503	25
Бъла	47135	6892	—	—	52127	9
Видинъ	263255	154191	2799	14808	428252	82
Варна	91455	1535124	—	—	1626579	291
Враца	24315	—	—	—	24315	5
Г. Орѣхов.	1616454	306281	—	—	1922735	339
Гурково	146315	17749	—	9014	173078	35
Д. Чифликъ	—	91843	—	—	91843	16
Дебелецъ	155797	129655	—	—	288452	52
Две могили	30187	—	—	—	30187	6
Дрѣново	31108	4288	—	—	35396	7
Джулюница	5341	12318	—	—	17659	3
Козарецецъ	142151	71746	—	—	213897	38
Куцина	37561	8705	—	—	46266	8
Каменецъ	5030	—	—	—	5030	1
Каспичанъ	39183	49931	—	—	89114	15
Лѣсковецъ	203774	1943853	—	50993	4032620	667
Ломъ	38208	—	—	—	38208	7
Левски	250307	44068	—	724	295099	52
Лесичери	104653	39248	—	—	143901	26
Мездра	30210	4383	—	—	34592	6
Орѣхово	234410	2447	—	—	236857	44

Попово	6788	11100	—	—	18088	3
Пол. Тръмб	170333	24586	—	—	194919	33
Плъевенъ	2512151	447032	—	20606	2982469	543
Павликени	1205344	2232247	—	30366	3467950	597
Преславъ	585037	3040547	—	5500	3631086	584
Ресенъ	551908	579000	—	—	1130908	199
Русе	1633929	163981	—	40339	1838249	322
Разградъ	18106	5505	—	—	23614	4
Свищовъ	666295	9395	—	—	675690	104
Соколово	18643	3693	—	—	22336	4
Струпецъ	65395	186740	—	—	252135	45
Самоводене	96007	55492	—	—	151499	31
Търговище	122866	113073	—	—	235939	42
Търново	22136	10908	—	—	33044	6
Типченица	3332	1908	—	—	5240	1
Фердинандъ	11377	—	—	—	11377	2
Черв. бръгъ	61375	8440	—	—	69815	12
Шуменъ	155033	465277	—	—	620310	104
Копиловци	1500	3000	—	—	4500	1
Ръждавица	2290	3800	—	—	609	1
Шишковци	15848	26380	—	—	32228	5
София	12354	—	—	—	12354	2
Всичко	23568951	13479793	680556	208358	37937658	6620

Следъ току-що посочените красноречиви статистически данни за възхода на нашия износъ на грозде, правилно е, преди да се спирате да определимъ бъдащите пазарни възможности, да направимъ единъ прегледъ на търговията съ десертни грозда въ Европа, за да добиемъ представа за тенденцията на общия пласментъ на грозде въ континента и за процентното участие на България въ него.

IV. Вносъ на десертни грозда въ килограми.

	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
Германия	70 63500	68862900	55959200	46854000	60542126	67766900
Австрия	12503800	11789100	8274100	6196000	6518300	6475800
Чехославия	3 99200	1938400	1641000	224 000	2240000	2174000
Полша	6629600	5210300	3262800	2963000	4611100	530990
Швейцария	12393612	12743048	12048500	14501365	12241560	8825442
Англия	34764502	47213100	48096350	39137150	45388350	42156350
Белгия	липсв. св.	1259410	701400	352200	липсв. св.	308600
Холандия	110210	846545	27289	171390	липсв. св.	липсв. св.
Дания	липсв. св.	липсв. св.	липсв. св.	792600	"	"
Швеция	"	"	"	1946059	"	"
Норвегия	"	"	"	1456633	"	"
Естония	"	"	"	1717	"	"
Литвия	"	"	"	3504	"	"
Всичко	139964422	149863093	130258242	114614688	131532188	134465142

Отъ таблица IV се вижда, че консумацията на грозде въ страните вносителки, съ малки колебания, е една относително постоянна величина.

V. Каква частъ, изразена процентно, се пада на нашето грозде отъ общото количество грозде, внесено въ европейските страни.

1930 г. — 1·80%

1933 г. — 10·50%

1931 г. — 2·07%
1932 г. — 5·01%

1934 г. — 16·47%
1935 г. — 28·38%

Като се вземе предъ видъ факта, че вносътъ на грозде въ европейските страни през последните шестъ години не се е увеличавалъ и че за същите години износътъ на българско грозде, за същите страни, е взелъ големи размѣри, нениуемо се води заключението, че нашето грозде измѣства, на чуждите пазари, гроздето на други лозарски страни.

Следващите таблици показватъ току-що казаното:

VI. Вносъ на десертно грозде въ Германия.

Страны-износителки	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.
Процентъ от общия годишенъ вносъ						
Италия	47·78	44·49	45·85	42·21	25·95	30·81
Френция	21·19	22·91	8·59	2·72	4·56	0·003
Испания	12·46	12·67	12·35	16·62	25·10	13·90
Унгария	9·18	12·59	13·98	7·84	7·66	7·92
Холандия	3·45	2·46	6·57	9·00	5·29	4·38
България	2·26	2·19	8·90	15·41	26·29	36·447
Португалия	0·91	0·71	0·49	1·50	1·42	1·14
Югославия	0·87	0·62	0·69	0·09	—	1·68
Ромъния	0·46	0·47	—	—	—	—
Русия	0·34	0·25	0·37	0·18	—	—
Аржентина	0·34	0·05	—	—	—	—
Алжир	0·25	0·08	0·29	0·12	—	—
Белгия	0·20	0·10	0·83	0·11	—	—
Гърция	0·26	0·32	0·47	3·25	3·11	3·22
Саарска обл.	—	—	—	—	—	—
Чехославакия	—	—	—	0·03	—	—

VII. Вносъ на десертно грозде въ Австрия

Страны-износителки	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.
Процентъ от общия годишенъ вносъ						
Унгария	48·28	56·26	29·56	27·44	26·90	15·57
Италия	24·91	18·46	23·20	22·76	11·06	14·39
Югославия	15·05	2·66	19·46	4·87	20·83	27·02
България	7·40	11·64	16·19	27·47	28·59	30·62
Испания	2·98	3·13	3·66	4·02	3·06	2·62
Гърция	1·26	2·69	7·76	13·27	8·85	7·42
Франция	0·12	0·05	—	—	—	—
Аржентина	—	0·02	—	—	—	—
С. Щати	—	0·09	—	—	—	—
Германия	—	—	—	—	0·67	0·14
Ромъния	—	—	—	—	—	2·10

VIII. Вносъ на десертно грозде въ Чехославия

Страна-из- носителки	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.
Процентъ отъ общия годишенъ вносъ						
Унгария	47·00	—	5·61	—	0·39	—
Югославия	21·02	41·11	37·65	14·33	25·30	37·25
Испания	13·91	24·86	12·98	16·50	23·80	—
Италия	11·58	9·14	10·32	—	1·72	—
Швейцария	1·72	4·18	0·51	—	0·09	—
Хамбургъ	1·18	1·21	0·73	—	—	—
България	0·98	7·84	18·35	28·39	37·30	38·78
Германия	0·94	3·33	0·25	—	—	—
Франция	0·38	0·62	—	—	—	—
Гърция	0·16	3·71	18·08	—	10·74	—
Холандия	0·06	0·07	—	—	—	—
Други	1·01	3·85	1·57	40·70	—	23·97

IX. Вносъ на десертно грозде въ Полша

Страна-из- носителки	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.
Процентъ отъ общия годишенъ вносъ						
Ромъния	44·57	55·62	28·97	—	39·4	35·22
Унгария	33·61	24·35	15·75	9·47	5·3	2·46
Испания	14·89	14·96	35·73	28·90	5·09	10·00
Чехославия	3·98	—	—	—	—	—
Италия	2·95	0·04	7·46	13·98	5·6	—
България	—	—	3·51	24·70	28·07	28·00
Югославия	—	—	8·57	—	4·70	9·61
Гърция	—	—	—	22·94	11·60	11·27
Холандия	—	—	—	—	—	0·50
Белгия	—	—	—	—	—	0·24

X. Вносъ на десертно грозде въ Швейцария

Страна-из- носителни	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.	кгр.
Процентъ отъ общия годишенъ вносъ						
Италия	54·52	47·92	62·42	62·25	33·13	46·35
Франция	36·80	40·63	13·81	16·25	48·36	32·49
Испания	6·86	10·17	11·94	10·74	9·14	15·45
Алжирия	0·08	0·49	0·61	0·64	—	—
Унгария	0·05	0·22	4·05	1·09	—	0·20
Германия	0·03	0·11	0·12	0·04	—	0·24
Холандия	0·02	0·17	0·49	1·22	1·17	0·50
Гърция	0·02	0·03	0·48	1·50	0·88	0·72
Белгия	0·01	0·01	0·02	0·03	—	0·03
Австралия	—	—	0·01	0·02	—	—
България	—	0·19	1·93	6·11	7·32	4·70
Чехославия	—	0·01	0·07	0·06	—	—
Аржентина	—	0·01	0·01	0·05	—	—

XI. Вносъ на десертно грозде въ Англия

	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
Страна-износителки	34764500 кгр.	47213100 кгр.	48096350 кгр.	39137150 кгр.	45388350 кгр.	42156350 кгр.
Процент от общия годишен вносъ						
Испания	59·20	60·18	65·25	56·72	65·16	42·34
Холандия	9·50	9·06	3·06	3·76	3·72	4·35
Белгия	7·50	6·18	2·68	4·07	3·69	2·88
Ю. Африка	6·96	6·20	13·10	14·08	12·14	18·20
Португалия	5·52	1·37	6·53	—	—	—
Британ. о.ви	3·87	2·20	1·62	—	1·66	1·22
Аржентина	2·47	3·03	1·68	—	—	—
С. Щати	2·25	1·82	3·89	—	—	—
България	—	—	—	0·05	0·67	8·30
Други страни	1·98	3·22	0·98	21·32	13·32	22·68
Австралия	0·58	0·66	0·95	—	—	—
Анг. колонии	0·11	0·09	0·07	—	0·38	0·23

Отдълно за България, вносът на българско грозде въ показаните страни-вносителки изразено въ процент от общото количество внесено грозде, се е движил, както е посочено въ следващата

Таблица XII.

	1930 г.	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1934 г.	1935 г.
Германия	2·26	2·19	8·90	15·41	26·29	36·44
Австрия	7·40	11·64	16·19	27·47	28·59	30·62
Чехославакия	0·98	7·84	18·35	28·39	37·30	38·78
Полша	0·00	0·00	3·51	24·70	28·08	28·00
Швейцария	0·00	0·19	1·93	6·11	7·32	4·70
Англия	0·00	0·00	0·00	0·05	0·67	8·30

Отъ предшествуващата таблица XII се вижда, че, съ изключение само на Швейцария, нашият износъ на грозде през шестът последователни години, се е прогресивно увеличавалъ по количество. Що се отнася, обаче, до разпределението на вноса на грозде въ отдълните държави между страните износителки, статистически данни, посочени въ таблици VI и XI ни довеждатъ до следните констатации;

I. Германски пазаръ.

Вносът на българско грозде тамъ се затвърдява. Той съставлява вече 36·45% от общия вносъ на грозде въ Германия и България тукъ е на чело.

Нашите главни конкуренти въ този пазаръ сѫ Италия и Испания. Износът на грозде за Германия и на двете последни страни не се развива равномѣрно и прогресивно.

При грижитъ отъ страна на държавата, главно на Б. Н. Банка, положени презъ 1935 г., съществуватъ всички признания, че този нашъ износъ за Германия, не само че ще се затвърди, а ще се разшири презъ 1936 година.

II. Австрийски пазаръ.

И тукъ вносьтъ на българско грозде върви съ увеличение отъ година на година. И тукъ България държи първомѣсто по количеството на внесеното грозде презъ последните три години. Забелязва се, обаче, едно засилване на вноса на грозде отъ нашите силни конкурентки на този пазаръ — Италия и Югославия. Като се вземе предъ видъ и обстоятелството, че една търговска спогодба съ Австрия остава все още едно пожелание за насъ, съществува опасност, на този важенъ търговски възелъ, нашето грозде да отстъпи първото мѣсто било на Югославия, било на Италия. Избѣгването на тази възможност ще зависи отъ успѣха на нашата търговска политика съ Австрия.

III. Чехословашки пазаръ.

Положението тукъ не се различава много отъ онова въ Австрия. Констатира се същиятъ планомѣренъ и редовенъ прогресъ на българско грозде, който, миналата 1935 година не е отбелязалъ особено нарастване, по отношение на предшествуващата година. И тукъ Югославия идва като сериозенъ и опасенъ конкурентъ на нашето грозде. Перспективите, обаче, не сѫ така мрачни, както може да се каже за Австрийския пазаръ.

IV. Полски пазаръ.

Тукъ първо мѣсто държи Ромъния, и то презъ всѣка отъ последните шестъ години. Нашето грозде си пробива путь едва презъ 1932 година, и за първите три години то жъне на сърдителни успѣхи. Презъ последната 1935 година обаче, неговиятъ вносъ въ Полша е въ застой. Отъ друга страна, експортните наши къщи сѫ недоволни отъ резултатите на работата си презъ 1935 г. съ Полша. Причините на неуспѣха се отдаватъ на неурядици въ търговските отношения между Полша и България. Ако тѣзи неурядици се премахнатъ въ близко бѫдаще, може да се разчита на затвърдяването на българското грозде на този много добъръ за насъ пазаръ.

V. Швейцарски пазаръ.

Единственъ, на който нашето грозде положително губи тѣренъ. Но това се предвиждаше. Нашиятъ вносъ на грозде въ Швейцария бѣше временно явление. Това отбелязахъ въ реферата си, четенъ на лозарския конгресъ презъ 1935 год.

VI. Английски пазаръ.

Тукъ вече нашиятъ вносъ на грозде е въ голѣмъ и на сърдителенъ възходъ. Съществуватъ всички данни да се смѣта, че бавно, но сигурно нашето грозде ще заеме все по-добро и по-добро мѣсто на английския пазаръ и редомъ

съ добрия пазаръ, който то намира въ Скандинавските държави, бъдащето развитие на нашия гроздоизносъ ще се отпраща къмъ Англия.

Отъ изнесените до тукъ статистически данни, и отъ впечатленията, добити отъ тазигодишната голъма конференция по износа на грозде, овощия и зеленчуци, свикана отъ Експортния институтъ на 16 и 17 февруари, можемъ да заключимъ, че усилията на деятелите за износа на нашето грозде тръбва да бъдатъ насочени въ две главни направления:

1. Да се положатъ грижи да се произвежда грозде съ се по-високо качество, като се ограничаватъ бъдащите саждания само върху най-подходящите места.

2. Да се положатъ грижи отъ финансовъ, търговски и транспортенъ характеръ, за да се улеснятъ експортните фирми, както въ изпълнение на формалностите по сложната работа на нашия експортъ на грозде, така и въ по-малките или по-голъмии икономии въ разходитъ имъ, като посрещнати въ пласмента, за да бъдатъ по-конкурентноспособни.

Действително бъдащето увеличение на износа на нашето грозде по количество ще зависи отъ възможностите това грозде да продължава да измества чуждите грозда отъ европейските пазари. А изместването ще може, при благоприятни други условия, да става, ако нашето грозде конкурира по цена.

Намалението на пласментните цени на нашите грозда на чуждите пазари, обаче, не би тръбвало да става преко възможния предълът и само за смътка на производителя. Въ противенъ случай би се стигнало донерентабилност и на нашето десертно лозарство. Това твърде добре се схваща и правилно преценява отъ всички деятели за успеха на нашия износъ на грозде, а особено отъ експортните фирми, които полагатъ неимовърни усилия да правятъ икономия въ цѣлата верига отъ разходи, отъ покупката на гроздето отъ нашия производителъ, до пласмента му на чуждите пазари, да гарантиратъ конкурентноспособностът му.

Тъзи общи усилия особено добре тръбва да се подчертаятъ и подпомогнатъ отъ всички отъ сега нататъкъ, защото масовото производство на грозде за износъ у насъ тепърва ще настъпи.

Отъ данните, събрани чрезъ агрономическите органи въ страната, площта на лозята съ Афузъали и Димятъ съ следните:

	Афузъали	Димятъ
До 1931 год.	21,095 декара	56,281 декара
Засадени презъ 1932 "	10,003 "	8,815 "
" 1933 "	11,186 "	10,703 "
" 1934 "	14,009 "	11,086 "

Като се съмните, че презъ 1935 год. участие въ износа съ взели лозята, засадени до 1931 г. вкл., а ония, засадени

презъ 1932, 1933, 1934 и 1935 години ще увеличаватъ производството на износъ съ приблизително по десетъ милиона килограма само Афузъ за годините 1936, 1937, 1938 и 1939 при базата на нето изнесеното грозде презъ 1935 година отъ кръгло 20 милиона кгл. Афузъ, тръбва да съмѣтаме, че това количество ще достигне презъ 1936 г. на 30 милиона кгр., презъ 1937 г.—на 40 милиона кгр., презъ 1938 г.—на 50 милиона кгр. само Афузъ, въ кръгли цифри.

Свободното засаждане на лозя ще се извърши и тази пролѣтъ, тъй като законътъ за уреждане засажданията на нови лозя ще влѣзе въ сила на 25 май н. г., така че прирѣстътъ на нова площъ съ Афузъ, отъ около 15,000 декари, ще се прибави къмъ досегашната (вкл. 1935 год.—кръгло 10,000 декари) площъ, и къмъ 1940 год., ще имаме едно производство на Афузъ къмъ 70 милиона кгр. което ще тръбва да изнесемъ.

Явно е, че ще има да се разрешава една твърде трудна задача, което отсега тръбва да привлече вниманието на всички мъродавни фактори въ нашата страна.

Ив. Добревъ
инженеръ-агрономъ.

Нашите винени сортове.

(Продължение отъ кн. 9 и 10 м. г.)

Димятъ. Въ началото, при възобновяването на лозята бѣше много малко познатъ въ България. Едва преди 10—12 години почна неговото разпространение и сега заема едва 15% отъ цѣлото пространство заето съ лозя. Употреблява се за ядене (десертъ), тъй като има тѣнка ципа и много приятънъ вкусъ, а едновременно служи и за добиване на вино. Има отъ него три вариетета: бѣль, бѣль съ рехави чепки и по-едри зърна и червенъ Бѣлия съ рехавитъ чепки и съ по-едри зърна се нарича още Смедеревка, понеже е по-приятънъ на гледъ. Смедеревката, обаче, е съвършено различенъ отъ димятъ сортъ. Различава се по това, че е много силна лоза, ражда извѣнредно много, гроздето зрѣе късно на есенъ и зърната на смедеревката сѫ покрити извѣнредно много съ восъченъ мѣхъ, който ги предпазва и прави гроздето трайно. Най-важния признакъ сѫ, обаче, листата. Смедеревката има листа ясно-зелени, съвършенно прилични на сензото, понеже сѫ нарѣзани и петодѣлни.

Червения димятъ прилича по листата си на бѣлия, има същия вкусъ и цвѣта на зърната е ясно-чёрвенъ, приближава се до тъмно-розовъ цвѣтъ. Този сортъ е много малко разпространенъ у насъ и подлежи на бѣщащи проучвания.

Отъ анализътъ, направени на мѣстността на димятъ се вижда, че тя е богата много повече на киселини отколкото тая на гѣмзата, а захарността е доста добра, но винаги по-

слаба или равна съ тази на гъмзата. Гроздето не се пука есенно време отъ дъждоветъ и е много разпространенъ като десертно грозде, особено въ Шуменско и Преславско, както и въ Варненско — неговото произходно място. Този сортъ ражда сравнително най-много отъ всички наши винени сортове отъ 1000 до 2000 и повече кгр. грозде отъ декаръ, макаръ че големите реколти се срещатъ по-редко; затова мъстъта получена отъ димята въ една и съща година има много различенъ съставъ. При това, нека отбележимъ, че този сортъ отъ всички други е най-чувствителенъ на сушата. Въ сухо време и при южно изложение гроздето му омеква, листата му добиватъ бледо-зеленъ цвѣтъ и лозата най-рано спира да вегетира. Така напримѣръ, презъ една и съща година процента на захаръта се е движилъ между 15·2 и 19·3, а средния % е билъ 17·24. Киселината за същата година се е движила между 5·7 до 8·3% (въ сѣрна), а средно е била 8·5. Количеството грозде на декаръ се е движило между 945 до 2000 кгр., а средно 1250 кгр. Добре гледаните лозя въ Пловдивъ даватъ надъ 1200 кгр. грозде на декаръ.

Отъ анализите на неговите вина (таб. I.) се вижда, че това вино е малко по-слабо отъ това на Памида на спиртъ, но е по-здраво, защото неговите вина иматъ по-малко летливи киселини, но въ замѣна на това отъ всички сортове: Гъмза, Памидъ, Кокорко, дори и отъ Афузъ-Али, виното на Димята е най-бедно на екстрактъ т. е. липсва му плътност, макаръ, че въ замѣна на това то има приятенъ вкусъ. Презъ това време, когато екстракта на гъмзата е билъ 23·2, на памида 18·7, на димята е билъ едва 17 грама.

ТАБЛИЦА I.

ТИПЪ ВИНО	Година	Относително тепло	Алкохолъ въ обемъ	Обща кисел. (въ сѣрна)	Лятл. кисел. (въ сѣрна)	Екстрактъ	Глицеринъ	Закаръ	Минерални вещества
Димять вино Симотокъ	1929	0·9928	10·35	4·37	0·59	17—	6·77	0·70	1·850
	1930	0·9908	11·86	2·73	0·31	16·3	6·80	0·91	—
	1931	0·9902	12·78	3·51	0·42	17—	6·80	1·04	1·530
	1932	0·9895	14·01	3·36	0·54	18·1	7·30	1·17	1·650
	1933	0·9913	11·50	4·12	0·37	17—	6·38	1·20	1·740
	1934	0·9912	11·16	3·18	0·51	16·8	8·45	1·72	—
	1935	—	13·30	3·45	—	—	—	—	—
Средно		0·9909	12·24	3·54	0·45	17·0	7·08	1·12	1·692

40858

Така че, димята също не може да ни послужи като сортъ за получаване на добро вино. Една отъ главните причини на които се дължи, че този сортъ не може да ни даде добро вино е, както видяхме, неговото изобилно плодородие и едновременно е най-чувствителенъ на сушата, която се досът проявява въ нашия климатъ. Следователно, гроздето му ѝ може правилно да узръе. Отъ него се срещатъ понѣкоа добри вина, отъ лозя млади, въ срѣдни почви, гдето реколтата, като слаба е могла добре да узръе.

Отъ всички вина, виното на димята, както това на памида, се много мяично бистри. Бѣлото вино на памида може да мине съ едно бистрене, когато това на димята изисква 2—3 бистренета. При димята мѣстъта съдържа много бѣлтъчни матери, които спирта разтваря въ голѣмо количество и една част остава неразтворима, която прави виното мяжно. Следъ едно изкуствено бистрене виното добива бистрота, обаче по-късно разтворимите отъ спирта бѣлтъчни матери отново ставатъ неразтворими и виното има нужда отъ двойно и тройно бистрене. Така че, димятовото вино има най-голѣма нужда отъ грижи, за да добие стабилна бистрота.

Отъ всичко до тукъ казано става явно, че димята е по-скоро едно десертно грозде, но не и виненъ сортъ. Той дава добри резултати, като се смѣси наполовина съ гѣмзата за получаване на червено вино, което е по-вкусно отъ това на гѣмзата, но изисква грижи, за да добие трайностъ.

Отъ опити, правени да се получи по-бистро вино отъ димята, като се остави да ферментира заедно съ пращните, като червено вино 2—3 дни, резултатите сѫ негативни. Това вино става по-мяжно отколкото самотока, защото чепките не могатъ да дадатъ танинъ за пресичане на бѣлтъчните матери, а винатъ още неразтворими матери.

При приготвление на вино отъ димята не трѣба да се забравя, че веднага следъ ферментацията то трѣба да получи една значителна доза танинъ (10—15 гр. на 100 лт.), който не само да улесни пресичането на бѣлтъчните матери, но и да послужи като основа за едно изкуствено бистрене, безъ което димятовото вино не може да мине.

Отъ опити, правени за да се получи по-добро вино като се смѣси предварително наполовина мѣстъта на димята съ мѣсть отъ памидъ, съ цель да се увеличи киселинността на последната, наистина се получава едно по-добро вино отъ това на памида и димята, приготвени по отдѣлно, но това вино има също нужда пакъ отъ бистрене. Добро е като едногодишно вино, но не може да послужи за трайно, качествено вино за старѣне.

Въззаключение ще кажемъ, че димята е също така неподходящъ сортъ за получаване на добро вино, както и памида.

(Следвз.)

Ат. Бойчиновъ
Агрономъ.

Посаждане на ново лозе съ облагородени лози

Много важно за лозаря е новопосаденото лозе да даде добър процентъ на прихващане. По този начинъ лозето още отъ начало се хубаво зарежда и не ще има нужда отъ присаждане и попълване по-късно.

Много пъти лозитѣ, които ще засаждаме, поради дългия транспортъ и лошото съхранение сѫ увѣхнали и отслабнали. Добре е такива лози предварително да се натопятъ 8—10 часа въ вода за да се освежатъ и следъ това да се пристъпятъ къмъ тѣхното посаждане на постоянно място.

За да биде лозето редовно и дългогодишно, много важно е лозичките, които ще засаждаме да иматъ хубаво срасла отъ всички страни спойка. Ето защо, налага се преди самото посаждане *спойката на всички лозички да биде добре прегледана и изпитана*. Като обѣлимъ кората около спойката, последната да биде гладка, калема и подложката хубаво срасли и при слабо извивана да не образуватъ никакви пукнатини и отвори.

Важно е сѫщо да прегледаме лозичките да не сѫ повредени отъ черни петна, измръзване, изсушени при съхранението и пр. Много пъти е имало случаи външно нагледъ хубави лози да сѫ повредени отъ чернилка, измръзване, изсушени и пр. Засадени такива лози ще дадатъ лоши резултати и носятъ само разходи и неприятности за лозаря.

Преди самото посаждане е необходимо лозичките да се изрѣзатъ и почистятъ. Това почистване се състои въ следното: ако лозичката има само единъ лѣторастъ, то сѫщия се отрѣзва на 4—5 явни пжпки. Ако има нѣколко лѣторастчета, то всички слаби и странични такива се изрѣзватъ отъ основа, а срѣдния, главенъ такъвъ, се порѣзва на 4—5 явни очи. Следъ това стѣпалните корени се изрѣзватъ близо до основата на 0,5 до 1 см. дължина. Ако почвата е суха и пѣсъчлива може да се оставятъ и по-дълги 2—3 см. Всички други корени, които сѫ изкарали отъ горните междудвѣзлия се изрѣзватъ низко до основа. Това се прави съ цель да се развиятъ долните стѣпални корени, които сѫ разположени по-дълбоко въ земята и по-малко страдатъ отъ суша.

Много лозари изрѣзватъ лѣторастите на лозичките на едно око или даже на спяща пжпка, като се мотивиратъ съ обстоятелството, че така се по-лесно главява и формира лозичката. Това е погрѣшно и не трѣбва да се практикува. Когато оставиме на младата лозичка една будна или спяща пжпка, то развитието на сѫщата ще се забави по следните причини: Основната пжпка обикновено е по-слабо развита и по-бавно изкарва, а въ много случаи и не изкарва. Така оста-

вената една пжпка даже и следъ като изкара може да бъде унищожена отъ сивия червей или други насѣкоми.

По този начинъ лозичката може да бъде ослѣпена напълно и да не изкара повече, или най-малкото ще закъснѣ много въ своето развитие. А ние знаемъ, че коренитѣ на лозичката се развиватъ въ зависимост отъ растежа на нейния лѣторастъ и зеленитѣ ѝ надземни части. Ако лѣтораста се развива бавно, слабо се развива и коренитѣ. При това една седмица растежъ и развитие презъ месецъ юний е равна на единъ месецъ растежъ презъ месецъ септемврий.

Понеже презъ първата година ние целиме преди всичко да се прихване и закорени новопосадената лозичка, точно за това е нужно да ѝ оставимъ лѣторастъ съ 4—5 явни пжпки. Така тя по-бързо и по-сигурно покарва и винаги дава поголѣмъ процентъ на прихващане и укореняване. Когато лозичката е вече прихваната и укоренена, тогава ние можемъ да я рѣжеме и формираме както си искаме.

Порѣзанитѣ и почистени пржчки до момента на посаждането се поставятъ въ гжста каша отъ говежди лайна.

Последнитѣ улесняватъ *здравяването и калозирането на образуваниетѣ рани* при почистването. Освенъ това кашата отъ говежди лайна пази лозитѣ свежи до момента на посаждането и спомага земята плътно да се долепи до коренитѣ на лозичката, а всичко това спомага за нейното посигурно прихващане.

Засаждането на лозичките може да стане съ садилка или специална вила, но най-хубаво е сѫщото да стане въкопки. При това положение лозичките се поставятъ така, че спойката ѝ да дойде наравно съ земята. Следъ това се зарива до половина съ рохка земя, която се хубаво притѣпва съ кракъ. Важно е корена на лозата да се прилепи плътно до земята, така сѫщата по-добре погълща почвената влага. Следъ това нановъ се зарива съ рохка земя, която пакъ се слабо притѣпва и така докато се зарине цѣлата копка. Следъ това цѣлата лозичка се зарива съ свежа земя 6—8 см. надъ порѣзания лѣторастъ. Това е необходимо, защото спойката представлява една спънка за движението на соковетѣ. Понеже коренитѣ на новопосадената лозичка не сѫщо развили, то коренното налѣгане е още слабо и ако оставимъ лѣтораста имъ открыти, слѣнцето и вѣтъра могатъ да повредятъ пжпките или да го напълно изсушатъ.

Нѣкои лозари поставятъ въ пръстъта около стѣпалнитѣ корени по малко рѣченъ пѣсъкъ. Това улеснява развитието на коренитѣ. Други поставятъ спойките и цѣлия изрѣзанъ лѣторастъ въ чистъ рѣченъ пѣсъкъ. Това сѫщо е отъ полза и улеснява развитието на пжпките, като ги предпазва отъ много насѣкоми и повреди. Поставянето на пѣсъка става така: върху посадената лозичка наравно съ нивото на земята ѝ се поставя единъ специално пригответъ кюнкъ отъ обикновена тенекия, съ размѣри: въ диаметъръ 8—10 см. и

дължина 20—30 см. Кюнела се поставя така, че лъткорастчето да бъде точно въ сръдата му. После се поставя отгоре пъсъкъ, до като се покрие цвѣтия лъткорастъ, следъ което се прибира рошка пръстъ около кюнела, докато се образува необходимата купчинка отъ земя, която да покрие лозичката до нуждната височина. Следъ това кюнела се изтегля, като остава пъсъка, който покрива лъткораста на лозичката.

Въ стръмните места, гдето земята се измива, при засаждане на лозичките, спойките тръбва да се оставятъ най-малко наравно или даже подъ нивото на земята. Въ низките места, които се заливатъ отъ поройните води, спойките се оставятъ на равно или надъ нивото на земята. Когато лозите сѫ засадени много низко за даденъ теренъ, то ще тръбва редовно и по-често да се чистятъ росните корени, които изкарватъ отъ калема, а сѫщо така и плитките корени, които изкарватъ отъ по-горните междуувъзлия на подложката. Росните корени се нападатъ отъ филоксерата, а плитките страдатъ отъ сушата, затова и едните и другите времдятъ на лозата, понеже прѣчатъ да се развиватъ стъпалните корени, които сѫ дълбоко въ земята.

Ето защо, при младите лози, росните и плитки корени тръбва редовно да се чистятъ, ако искаме лозето да бѫде редовно силно и дълготрайно.

М. Кондаревъ
асистентъ.

Значение на ЕК филтъръ въ винено- ното производство.

Следъ бурната ферментация на виното, съдържащите се въ него ферменти, бактерии и т. н. постепенно се утайватъ. То започва да се обистря и постепенно добива своите качества, обуславящи се предимно отъ условията при които е протекла ферментацията, отъ естеството на съдържащите се въ него микроорганизми и пр.

Чрезъ претачането се цели да се отдѣли виното отъ мжтилката, която се състои отъ ферменти, бактерии, виненъ камъкъ, части отъ гроздето и т. н. Отдѣлятъ се и тия части, които въ присъствие на въздухъ преминаватъ въ неразтворимо състояние. Ако се остави виното дълго време да лежи върху мжтилката, то може да добие неприятенъ вкусъ, който може да се дължи отчасти на разлагането на ферментите, или на развитието на различни бактерии, които при благоприятни условия предизвикватъ разваляне на виното.

До като въ северните страни претачането се извършва 2—3 месеца следъ бурната ферментация (за да може чрезъ различни бактерии да се предизвика разпадането на част отъ киселините), у насъ тръбва първото претачане да се из-

вършва колкото е възможно по-рано, защото вината, получени отъ сортове бедни на киселини (Памидъ и др.), представляватъ твърде благоприятна среда за развитието на разни болестни микроорганизми. Ние нѣма да се спираме върху начина на претачането, ще подчертаемъ само, че чрезъ навременното претачане виното се освобождава отъ маса микроорганизми, но не трѣбва да се забравя, че обеззарязването не е абсолютно, така че, изненадитѣ при понататъшното съхранение на виното не сѫ изключени. Ето защо, често вина, съ много приятенъ вкусъ, пивки, съ хубавъ цвѣтъ, въпрѣки че сравнително добре сѫ преврѣли, презъ пролѣтъта или лѣтото започватъ да се размѣтватъ, добиватъ неприятънъ вкусъ и т. н., вследствие на което се обезценяватъ. Това явление се забелязва най-често при червените вина и то предимно тия, получени отъ сортове съ слаба киселинност. Такива вина, за да се предпазятъ отъ заболяване, или ако сѫ заболѣли, но не сѫ още развалени, вследствие развитието на бактерии, причиняващи различни болести — вкисване, преврѣщане, вгорчаване и т. н., най-добре е да се филtruва презъ ЕК филтъръ. (стерилизиращъ или енкаймунгъсъ филтъръ). По тоя начинъ виното се напълно освобождава отъ всички микроорганизми, причиняващи различни болести. Естествено е, че стерилизираното чрезъ ЕК филтъръ вино трѣбва да се съхранява по-нататъкъ въ здрави, стерилизирани сѫдове и то така, че да се попрѣчи на едно ново инфициране на виното. Така стерилизираното вино може да се съхранява безъ каквато и да било опасност отъ ново заболяване, дължащо се на различни микроорганизми. Ако евентуално станатъ нѣкакви промѣни въ него, тѣ се дължатъ на причини, обуславящи се отъ химическия съставъ на виното.

Кога трѣбва да се филtrува виното презъ ЕК филтъръ, за това не може да се посочи една точно опредѣлена дата, защото тя се обуславя отъ състоянието на виното.

Всѣки случай, най-добре е да се филtrува виното презъ ЕК филтъръ тогава, когато то е развило напълно своите добри качества, а въ случай на заболяване (вкисване, преврѣщане и т. н.), веднага да се филtrува.

ЕК филтъръ може да се препоръча само за голѣмите винарски предприятия, защото само при тѣхъ работата съ него може да бѫде рентабилна.

Сѫщо така отъ много голѣмо значение е стерилизирането на виното чрезъ ЕК филтъръ при производството на бутилкови вина. По тоя начинъ стерилизираното вино, непосрѣдствено преди пълненето на бутилките, може да се съхранява дълго време, безъ каквъто и да било страхъ, че биха настѫпили известни смущения въ състава на виното, дължащи се на различни микроорганизми.

Ат. Бойчиновъ
агрономъ.

Рѣзитба на лозата.

Най-важната работа при отгледването на лозата е рѣзитбата. Благодарение на правилно извършената рѣзитба се регулира плодородието на лозата и се подобрява качеството на полученото грозде.

Много важно е рѣзитбата на лозата да се извърши правилно, навреме и винаги съобразно силата и развитието на лозата. Погрѣшно е една силна и добре развита лоза да се порѣже много низко, да се ослепи, както казватъ практиците, което значи, че ѝ сѫ оставени по-малко пѫпки отъ колкото сѫщата може да има и трѣбва да развие. Сѫщо е погрѣшно, ако на една слаба лоза оставиме при рѣзитбата повече пѫпки (очи), които тя не може да храни. Така порѣзаното лозе ще даде много, но слаби лѣторости, много и слабо охранено и долнокачествено грозде.

На всѣка лоза при рѣзитбата ще трѣбва да ѝ се оставятъ толкова пѫпки (очи) колкото сѫщата би могла да развие и охрани. Всѣки рѣзачъ преди да почне да рѣже ще трѣбва да прецени силата и развитието на лозата и следъ това да пристъпи къмъ нейното правилно порѣзване. За единъ опитенъ лозарь е много лесно да прецени силата на лозата и въ зависимост отъ това да я правилно порѣже и разумно използува. За силата на лозата ще сѫждиме по броя на пржчките, които има, по тѣхната дебелина, дължина, тѣхната зрѣлост, твърдост на дървесината, голѣмина на мушка и пр. Така когато една лоза има 10—12 срѣдно развити пржчки, то показва, че при рѣзитбата на сѫщата трѣбва да ѝ оставиме 12—15 пѫпки. Обикновено оставяме 2—3 пѫпки повече отъ колкото точно е нужно, защото често нѣкой (пѫпки) очи сѫ повредени и не покарватъ, а въ такъвъ случай рискуваме да ослѣпимъ и отслабимъ лозата.

Ако пржчките на лозата сѫ дебели, дълги и силно развити, това показва, че сѫщата е буйна и силна и на такава лоза трѣбва да оставимъ 6—8 пѫпки повече, отъ колкото пржчки има. Такива лози е нужно да се рѣжатъ по-късно въ сезона и да имъ се остави дълга плодна пржчка. Така най-разумно ще се използува силата на лозата като се увеличи нейния доходъ и плодородие.

Ако лозата има тѣнки и слабо развити пржчки, въ такъвъ случай съобразно нуждата ще ѝ оставиме при рѣзитбата 2—3 пѫпки (очи) по-малко, отъ колкото пржчки има. По този начинъ ще намалимъ нейното плодородие и ще увеличимъ нейната сила и развитие.

Освенъ това ще знаемъ, че буйните лози, които сѫ склони къмъ изресьване ще ги рѣжимъ по-късно въ сезона. Лозите, които сѫ въ силни, свежи и низки почви сѫщо ще се рѣжатъ по-късно и сравнително по-високо. Обратно ло-

зята, които съж на високи, стръмни, бедни почви ще се ръжатъ сравнително по-рано въ сезона. Старите, отслабнали и запръсли лозя, също ще се ръжатъ по-рано и сравнително ще се оставятъ съ по-малко очи (пъпки).

Тези съж общите правила, които тръбва да се спазватъ при всички системи ръзитби и всички сортове лози.

Ако лозата не се ръже правилно и съобразно нейната сила, тя загива преждевременно и не дава нужните доходи на лозаря,

Системи ръзитби.

У насъ се практикуватъ главно две системи ръзитби. Чашовидната или чепова ръзитба за винените лозя и система Дръ Гюйо за десертните такива. При нашите условия, гдето е наложително лозята да се зарива през зимата е необходимо стеблото на лозата да не се издига много надъ нивото на земята, за да може по-лесно и добре да се зарива, за да не измръзва през зимата. Освенъ това нашият климатъ е повече сухъ и често нашият лозя страдатъ отъ суши. Ето защо е необходимо рамената на лозата да не се издигатъ много високо, защото по този начинъ гроздето се отдалечава отъ корена, движението на соковете е по-бавно и гроздето по-слабо се храни и наедрява. Важно е още ръзача да знае, че пръжките които изкарватъ направо отъ китука (старото дърво), се казватъ бързаци и тъ обикновено съж безплодни. Тези пръжки, които изкарватъ отъ минагодишно дърво (чепъ) съж плодни.

За винените лозя у насъ най-подходяща ръзитба е чашовидната чепова. При нея лозата се лесно зарива и запазва отъ зимните студове, при това гроздето се поддържа близо до корена и земята, поради което наедрява добре и узръва хубаво.

Формирането на чашовидната форма е много лесно и просто. На втората година следъ засаждането, ако лозичката има само една силно развита пръжка то се ръже на едно око съ цели да се развиятъ отъ спящите пъпки 2—3 лътораста, които въ последствие ще служатъ за образуване на рамената и чашовидната форма. Когато има такъвъ случай на низко ръзане на лозата, то е хубаво същата следъ ръзитбата да се закрие съ 4—5 пръста свежа земя. Това има за цель да улесни изкарването на лъторастите. Ако имаме една сръдно развита пръжка, то я ръжеме на 2 очи отъ които ще се развиятъ 2 лътораста, които ще дадатъ въ последствие бъщащи рамена. Въ случай че лозичката е дала 2—3 и повече пръжки, то въ зависимост отъ силата на лозата ще ръжеме така. Най-слабите пръжки и тези които съж изкарали отъ сръдата или не съж добре разположени ще ги поръжеме изъ основа. Останалите хубаво разположени ще ръжеме на една или две пъпки въ зависимост отъ силата на лозата. Въ началото на третата година ние ще имаме много лози вече формирани, а тези, които не съж формирани,

ще продължимъ да ръжемъ съ огледъ да се окончателно формиратъ въ видъ на чаша. Действително, тази форма ще тръбва да се подържа, като всички явили се отклонения се свое времено корегиратъ и отстраняватъ съ ежегодната ръзитба.

При чашовидната форма на ръзитба е важно всички рамена да бждатъ правилно разпределени въ кръгъ за да бждатъ гроздоветъ добре огръзвани отъ слънцето и формата провътрива. Така формирана чашовидната форма, нейното подържане е лесно. Всички пръчки, които изкарватъ отъ сръдата на лозата или не сѫ добре разположени се отстра-

Чашевидно поръзана лоза и схема на нейното бждаше развитие.

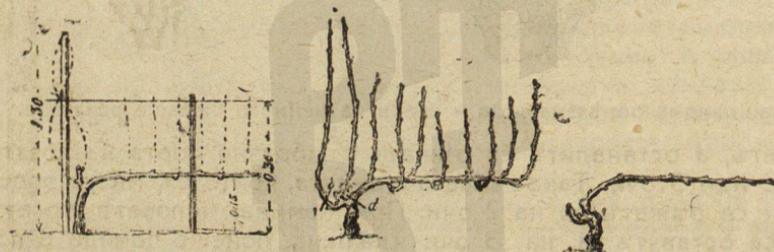
няватъ, а останалите се ръжатъ съобразно сортата на лозата на 2 или 3 очи. Така гъмзата и димята, които сѫ много родовити се ръжатъ по на 2 очи. При памида, чеповетъ могатъ да се оставятъ и на 3 очи (пжпки), понеже памида е по-слабо родовитъ. При това всички рамена, които сѫ се много издигнали или отслабнали се изръзватъ, като се замъняватъ съ други нови, които сѫ предварително подгответи за тази цел. Когато ръзитбата се води редовно и правилно формата се лесно подържа, реколтата бива задоволителна и качеството на гроздето добро.

При десертните сортове, кѫдето плодните пжпки сѫ разположени по-високо, както е при сортата Афузъ-али, ако ги ръжемъ на чашовидна чепова ръзитба, то плодородието ще бjurde слабо и не сигурно. За това десертните сортове е най-хубаво да се ръжатъ съ дълга плодна пръчка. Една такава ръзитба, която е много добре позната у насъ е система Д-ръ Гюйо. Тази ръзитба е много лесна за водене и поддържане.

Сѫщата се формира по следния начинъ. Въ началото на втората година, ако имаме лозичка съ сръдно развита една пръчка, то сѫщата я ръжемъ на 2 очи (пжпки). Отъ тъзи две очи ще получимъ два лѣтораста. Въ началото на третата година, ако лозичката е добре развита и достатъчно силна, то ръжемъ по долната пръчка на две очи, а по горната на 6—8 очи (пжпки), съобразно силата на лозата. По

долния чепъ, който е на две очи има за цель да даде пржчки (дърво) за подготовка ръзитбата на идущата година, а дългата плодна пржчка да даде плодъ. Следъ гроздобера и падане на листата, дългата плодна пржчка се изръзвава изъ основа. На оставения чепъ съ две очи (пжпки) при добре формирани лоза ще имаме 2 пржчки, които служатъ за подновяване. По долу разположената пржчка ще ръжемъ на чепъ съ 2 очи, и ще служи да даде пржчки (дърво) за ръзитбата презъ идущата година.

По горе разположената пржчка ще ръжемъ на 6—8 очи въ зависимост отъ силата на лозата, и сѫщата ще ни служи да ни даде плодъ и т. н. Воденето и подържането на тази система ръзитба е много лесно и просто. Имаме низко оставенъ чепъ на две очи съ цель да ни даде дърво и пржчки за подновяване презъ идната година и по високо оставена дълга пржчка (6—10 очи) за плодъ. По правило ще гледаме да не се издига много стеблото на лозата, понеже гроздето се отдалечава отъ корена, лозата страда отъ суши, мъжно се зарива и е изложена на измръзване.

Формиране система Д-ръ Гюо поръзана въ началото на 3-та година и поръзана на 4-та година.

По долната пржчка на чепа се ръже на две очи за подновяване, а по горната се оставя по-дълга за плодъ и т. н.

Когато лозичката въ началото на втората година има 2—3 и повече пржчки, то изръзваме изъ основа всички слаби и не добре разположени, като оставяме само една, най-подходящата, която ръжемъ на две явни очи (пжпки) и която ще ни послужи за образуване пржчки (дърво) за ръзитбата на идната година.

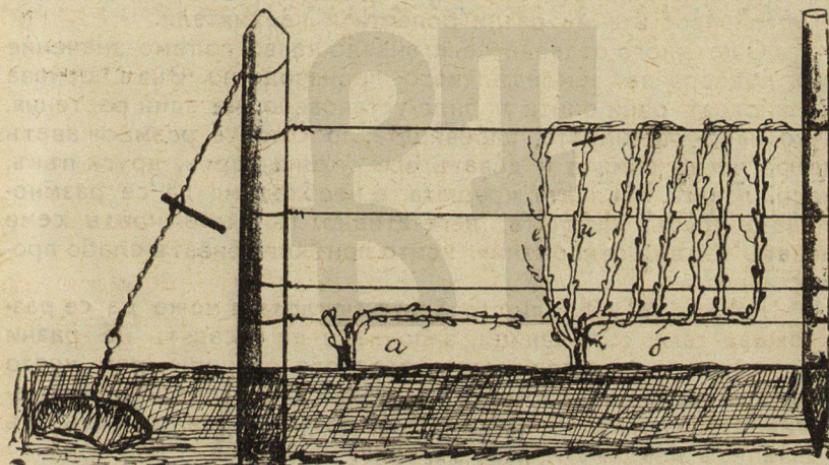
По правило така се формира и води системата ръзитба Д-ръ Гюо. Разбира се въ практиката, много често имаме известни отклонения, които тръбва своевременно да поправимъ и корегираме съ ежегодната ръзитба.

Така въ много случаи, чепа за подновяване може да не даде пржчки за подновяване или сѫщите да не сѫ добре развити, или да има само една пржчка за подновяване и пр.

Въ такъвъ случай, ще ръжемъ най-ниско разположената пржчка на две очи и ще ни служи като чепъ за подновяване, а друга една най-близко и по-високо расположена пржчка, която е достатъчно развита ще ръжемъ като дълга плодна пржчка за плодъ-

Обикновено при лозата и всички растения най-добре се развива вътре по пълни, които също по-високо разположени. Така пълните по дългата плодна пръчка дават силно развити буйни лъсторости, в сравнение със пълните на чепа за подновяване.

Лъсторостите и пълните по дългата плодна пръчка също така да се каже фаворизирани и по-благоприятно поставени в сравнение със пълните върху чепа за подновяване. Потоzi начинъ сокодвижението във главината се насочва къмъ плодната пръчка, която се развива буйно, а чепа за подновяване често не покарва. При това положение равновесието във лозата е нарушено и при една строго поддържана ръзитба Д-ръ Гюю се образуват големи рани, лозата бързо отслабва и може да загине. Ето защо при нашите условия система Д-ръ Гюю трябва да се подобри, като вместо един чеп за подновяване, оставаме два, а въз известни случаи и три такива. По този начинъ винаги ще има пръчки и дърво за подновяване.

Поръзана и правилно развита лоза по системата Гюю въ 4-та година.

Няма да става увеличане силата на лозата само във плодната пръчка и въпоследствие при нейното отръзване да се образуват големи рани. За да се поддържа по-правилно движение на соковет във лозата, и за да се запази равновесие във силата на главината. Нуждно е през лъстото върховете на силните лъсторости върху плодната пръчка да се пензират, също да се насочи силата на лозата къмъ чеповет за подновяване. Обратно лъсторостите, които също изкарали от чеповет за подновяване няма да се пензират, понеже тъкмо също низко и не благоприятно поставени по отношение на плодната пръчка и по правило се по-слабо развиват. Ръзитбата Гюю е само за силни и свежи почви. Въз сухите, бедни, стръмни и също южни изложени почви, Афуза е по-хубаво да се реже чашовидно, за да даде по-доброкачествено грозде.

Н. Хр. Мънковъ
Д-ръ Винар у-ще — Плевенъ.

Селекцията въ лозарството.

(Продължение отъ кн. 10 м. г.)

После се преминало къмъ размножаване на лозата чрезъ ръзвици (безъ всъкакво предварително подбиране въ време на плодоношението). Едва по-късно се установява, че за получаване много плодородни и висококачествени сортове лози е необходимо да се събиратъ присадници отъ най-ценни тъй като измежду дивите такива има много различни сортове, които се отличаватъ по свойствъ стопански качества.

По пътя на периодическия подборъ, както на диви лози така и на културни, а също и при провеждането на специална селекционна работа, числото на сортовете грозда въ днешно време е доведено до нѣколко хиляди. Всъки сортъ има свойствъ особености не само по отношение плодородието, но и по издръжливостта на различни климатически условия и устойчивостта на разни болести и неприятели.

Още много отдавна се е знаяло какво голѣмо значение има подбора за земедѣлското производство. Възъ основа на многовѣковни опити е било установено, че едни растения, като напр. пшеницата, царевицата, просото, се размножаватъ добре чрезъ семена и даватъ все сѫщия сортъ, други пъкъ, напр. лозата, ябълката, крушата, е необходимо да се размножаватъ чрезъ клончета, вегетативно, тъй като чрезъ семе даватъ голѣми отклонения, които понѣкога биватъ слабо продуктивни.

Когато се убедили стопаните, че лозата може да се размножава само съ рѣзвици, започнали да я садятъ на разни почви различно високи надъ морското равнище, при което много скоро се установило, че лозовите сортове и при вегетативното размножаване се измѣняватъ въ зависимостъ отъ почвените и климатически условия.

Известно е, че на богатата и влажна почва плодородието бива голѣмо, на умѣreno влажната почва — срѣдно, а на бедна, суха камениста почва — твърде слабо. Опитано е да се размножаватъ лози въ северните страни, тамъ, обаче напълно измръзвали; даже въ нѣкой южни райони е възможно да се култивира лозата само чрезъ зимно загрибване. Практиката е показвала, че при пренасянето на даденъ сортъ отъ единъ районъ въ други, той измѣнява до известна степень свойствъ качества и плодородието подъ влиянието на климата и почвата. Добрата обработка и торението подобряватъ развитието на лозата и повишаватъ плодородието.

Всички работи по селекцията на лозата се извѣршватъ възъ основа на закона за генетиката, също както и при другите земедѣлски култури.

Да посоча нѣколко примѣра отъ постиженията съ помощта на селекцията. За првъ пжът въ 1747 год. е било открито, че въ единъ видъ диво цвекло се съдѣржало 6% захаръ. Отъ края на XVIII столѣтие се започнало да се добива захаръ отъ цвекло, а едновременно се пристїпва къмъ подборъ на най-богатитѣ на захаръ сортове. Въ резултатъ, следъ старателно подбиране закарността на цвеклото се увеличава отъ 6% на 21 — 24%. Следователно, по пжът на селекцията (подбора), е било възможно да се повиши закарността на единъ малъкъ промеждутъкъ отъ време, повече отъ три пжти. Разбира се и обработката на почвата има грамадно значение, но само съ нея не би могло да се увеличи закарността двукратно или трикратно.

Една Американска опитна станция получила нѣколко задачи за измѣнение химическия съставъ на царевицата: съ една задача трѣбвало да се увеличи количеството на бѣлтъчинните вещества въ зърното, съ друга да се намали, съ трета да се увеличи количеството на мазнинитѣ и съ четвърта — да се намалятъ сѫщите. Следъ 15 годишна непрекъсната работа, отъ 1896—1910 г., станцията разрешила всички задачи и дала на промишлеността твърде ценни нови сортове.

По първата задача количеството на бѣлтъчинните вещества било увеличено съ 10 — 14%, по втората намалено съ 10 — 8%, по третата — количеството на мазнинитѣ било увеличено съ 4—7% и по четвъртата сѫщото намалено съ 4—2%.

Нѣма да привеждаме многочислени примѣри за подобрене доходността и качествата на земедѣлските растения.

Лозовата селекция, колкото и слабо и случайно да е провеждана, все пакъ даде голѣми резултати изразявачи се въ наличното огромно количество сортове, които се отличаватъ не само по плодородието и качествата си, но и по приспособяването имъ къмъ климата, почвените условия, устойчивостъ на студъ и имунитетъ. Голѣмиятъ брой сортове представлява резервенъ фондъ, отъ който може да се подбератъ най-подходящитѣ лози за всички райони.

Поради това, въ периода на пропадането на свѣтовното лозарство подъ ударитѣ на филоксерната напастъ, сѫ били подбрани и въведени въ култура Американските лози, които се отличаватъ съ своята устойчивостъ на филоксерата.

Съ помощта на селекцията въ последното столѣтие сѫ въведени цѣлъ редъ нови сортове, отличаващи се не само съ голѣмо плодородие, но и съ устойчивостъ противъ болести и неприятели.

Не бива да се смѣта, обаче, сортъ като нѣщо постоянно, еднородно и недѣлимо. Установено е, че сортовете се състоятъ отъ вариации, различаващи се не само по стопанскитѣ си белези, но и по морфологическитѣ.

Сега е вече доказано, че съ приложението на индивидуалния подборъ върху сѫществуващите лозови сортове се постигатъ колосални резултати. Затова, обаче сѫ нужни

специални наблюдения надъ лозитѣ и проследяване плодородието на отдѣлните главини. Необходими сѫ специални познания и доста голѣмъ трудъ. За сега, на първо време, трѣбва да се пристъпи къмъ едно просто бракуване и изкореняване или преоблагородяване на безплодните главини, които сѫ твърде много.

Подбора ще има за нашата страна голѣмо значение, тѣй като у настъ подобенъ за отдѣлните сортове никога не е правенъ. Чрезъ подбора се повдига плодородието, а съ това може да се увеличи силно доходността на нашите лози. Но за подбора има известни граници, рамки, които не могатъ да се преминатъ. Така щото, когато се налага едно сильно и основно изменение на сортъ, необходимо става да се приеме методата на хибридизацията.

(Следва).

В. В. Стрибърни

Посаждане овощнитѣ дървета на постоянно място.

Необходимитѣ за посаждане на постоянно място дървета всѣки стопанинъ може да си набави отъ сѫществуващите у насъ държавни и частни овощни разсадници. При наличността на такъвъ, за стопанина или любителъ на овощарството, не е необходимо да знаятъ какъ става размножаването, облагородяването и първоначалното отглеждане на младия посадоченъ материалъ, до като той стане годенъ за посаждане на постоянно място. За настъ въ случаи е много важно да знаемъ следнитѣ нѣща:

1. Да направимъ добъръ изборъ на необходимия за посаждане материалъ.
2. Кога трѣбва да се извѣрши посаждането.
3. Какъ трѣбва дърветата да се садятъ и
4. Въ какво се състои тѣхното по-нататъшно отглеждане.

Най-сѫщественото по отношение избора на материалъ сѫ следващите нѣколко думи.

Добрите за посаждане на постоянно място дървета трѣбва да бѫдатъ здрави и не по-стари отъ 4—5 години. Специално за праскови и зарзали се предпочита единогодишенъ материалъ. Стеблата имъ трѣбва да иматъ необходимата височина, да сѫ прави, гладки, съ правилно залѣти рани и дебелината имъ да бѫде съразмѣрно развита съ коронитѣ. Дървета съ сильно развити корони и тънки стъбла сѫ отгледани неправилно и такива трѣбва да се избѣгватъ. Добрата корона трѣбва да се състои отъ една добре развита срѣдна продължаща стеблото клонка и най-малко 3, а най-добре 5 добре развити и добре разпределени странични клонки. Коренната система сѫщо трѣбва да бѫде добре развита. Тя трѣбва да се състои отъ по възможность повече здрави разклонения, нѣщо, което до голѣма степень зависи отъ гриж-

ливото и предпазливо изваждане на дърветата отъ разсадника. Това сж въ общи думи външните качества, които тръбва да притежава добриятъ материалъ за посаждане, но само това не е достатъчно. При избора тръбва да имаме предвидъ и овощниятъ видъ и сортъ. Избора на овощния видъ и сортъ сж нѣща, които сж въ зависимостъ отъ почвенни, климатически и пазарни условия.

По отношение почвата овощните дървета може да раздѣлимъ на три групи: 1. Ябълки, сливи, дюли и мушмали присадени на дюля. 2. Круши, череши, зарзали, праскови и бадеми и 3. Вишни, орѣхи и мушмали, присадени на глогъ.

Първата група дървета могатъ да се садятъ въ глиnestи, пѣсъкливо-глиnestи и съ достатъчна влага почви. За тѣхъ е достатъчно дълбочината на добрия почвенъ пластъ да бѫде поне 1 метъръ. Тукъ тръбва да подчертаемъ, че видоветъ отъ първата група безъ достатъчна влага въ почвата не могатъ да дадатъ добри резултати, ето защо на всѣкѫде, гдето нѣмаме достатъчно валежи, тръбва да имаме възможностъ да напояваме.

Изобщо това сж видове, които издържатъ на повече влага и съ тѣхъ може да използваме и мѣста такива, които сж изложени на чести наводнения, стига само подпочвената вода да не е по-плитко отъ 80 см до 1 метъръ.

Втората група видове предпочита по-високо лежащи, отцѣдливи, съ повече варь и по-дълбоки почви. Това сж най-подходящтъ овощни видове за посаждане като допълнение изъ лозята.

Третата група успѣва въ още по-високи и провѣтриви мѣста, стига почвата да е дълбока и рохкава.

Кога тръбва да садимъ — пролѣтъ или есенъ? Общо правило е дърветата да се садятъ презъ време на тѣхната вегетационна почивка, която настѫпва приблизително отъ срѣдата на м. октомври и привѣршува къмъ края на м. мартъ. Цѣлия, обаче, този промеждутькъ отъ време мѣжно може да бѫде използванъ за целъта, защото презъ зимата почвата обикновенно е замръзнала, покрита е съ снѣгъ или е много кална и саденето е невъзможно. При това положение на нѣщата ние, при нашите климатически условия може да използваме само есенния и пролѣтния сезони и то преди да е почнало развитието.

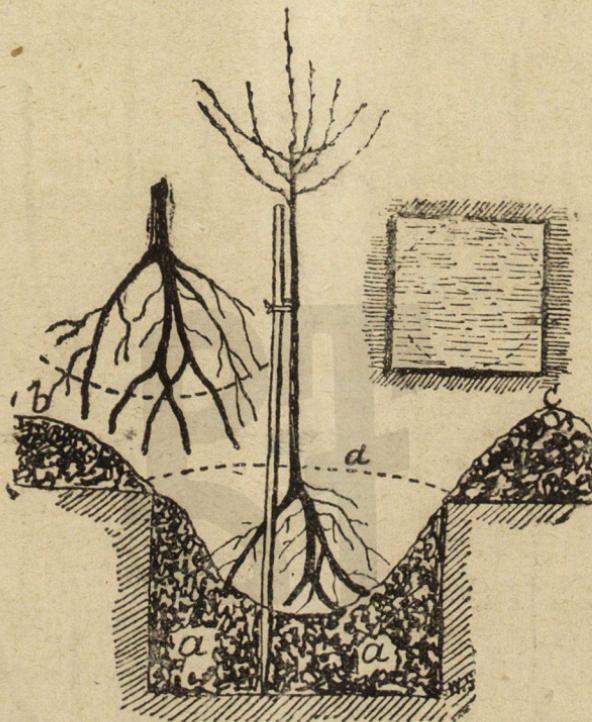
Въпроса, кой отъ тѣзи два сезона да предпочтемъ се задава много често. Отговора е следниятъ — за сухи, по-леки е по-топли почви е за предпочитане *есенното посаждане*, а за влажни, тежки и студени почви — *пролѣтното посаждане*. За посаденитъ на есенъ въ по-сухи и по-леки почви дървета сж достатъчни само нѣколко хубави дни за зарастване на направенитъ по коренитъ рани, дори и да поникнатъ нови млади коренчета още преди настѫпването на зимнитъ студове. Така закорененитъ дървета встѫпватъ въ вегетация още въ най-ранна пролѣтъ, закореняватъ се добре и чрезъ това ставатъ

по-устойчиви на лътнитѣ горещини. Въ студени и влажни почви положението е друго. Тукъ не само че ранитѣ на коренитѣ до настѫпване на зимата мѣжно зарастватъ, но дори може и да загниятъ.

Следъ като имаме избранъ материалъ и сме на ясно по отношение времето за посаждане иде извѣршване на посаждането. То се предшествува отъ приготвление на мѣстото. Ако мѣстото не е риголвано на 50—60 см. дѣлбочина, приготвленietо се състои въ изкопаване на дупки, за предпoчитане квадратни, съ размѣри 80/80 — 1·20/1·20 см. и дѣлбочина 60—80 см. Разстоянието между отдѣлнитѣ дупки при посаждане на повече дѣрвета зависи отъ овоцния видъ, подложката, на която е присаденъ и отъ неговата форма. Срѣдното разстояние за всички видове високо-стеблени и срѣдно-стеблени дѣрвета, които обикновено се присаждатъ на силно растящи подложки е 8—10 м. дѣрво отъ дѣрво. За орѣхитѣ това разстояние трѣбва да бѫде 15—20 метра. За прасковитѣ и низкостебленитѣ дѣрвета, присадени на слаборастящи подложки, като круши на дюли, ябълки на дусенъ или парадизъ, срѣдното разстояние е 4—5 м. При копането на дупкитѣ горната и долната прѣсть не бива да се смѣсватъ, а се оставятъ по отдѣлно. Копането на дупкитѣ за есенното посаждане трѣбва да става още презъ лѣтото, а за пролѣтното — презъ есента или началото на зимата.

Нѣколко дена преди посаждането, дупкитѣ се запълнятъ на около $\frac{2}{3}$ отъ дѣлбочината, като на дѣното се хвърля горната прѣсть. Ако това стане едновременно съ посаждането при слѣгането на прѣстъта, коренитѣ на дѣрветата може да останатъ на повръхността на земята. Едновременно съ запълване на дупкитѣ въ срѣдата на всѣка дупка поставяме здравъ, правъ и напълно гладъкъ колъ, който е необходимъ да пази младите новопосадени дѣрвета отъ счупване и изкривяване въ тѣхнитѣ първи години. Забития въ земята колъ трѣбва да достига височината на стеблото на около 5 см. подъ първата коронна клонка. Следъ привѣршване на всички тѣзи предварителни работи иде самото посаждане, онагледено съ фиг. 1. То започва съ преглеждане и подрѣзване на коренитѣ. Всички повредени корени се изрѣзватъ до здраво мѣсто, а здравитѣ умѣreno се съкратяватъ, както показва чертежа. Това става съ остри градинарски ножици, а още по-добре съ градинарски ножъ. Направенитѣ рани трѣбва да бѫдатъ гладки и да сочатъ надолу къмъ земята. Така приготвеното дѣрво се посаждда по-нататъкъ отъ двама души. Единиятъ ще държи дѣрвото, а другиятъ го заравя. Първиятъ внимава: 1. Дѣрвото да дойде точно на своето мѣсто, съ такъвъ разчетъ, че следъ слѣгането на прѣстъта да не попадне по-дѣлбоко или по-високо, отколкото е стояло по-рано; 2. Коренитѣ да се разстилатъ равномѣрно на всички страни и да не се подгъзватъ нагоре; 3. Прѣстъта да изпълни всичкото пространство между коренитѣ. Това се постига на-

първо време съ леко притежкване и стръскване. Дълбокото посаждане, което у настъ често се случва е голъма гръшка. Следъ заравянето около дървото се прави вънецъ за задържане на водата и всъщко новопосадено дърво тръбва да се полъе съ 1—2 тенекета вода, независимо отъ това дали почвата е влажна или не, или може да разчитаме на дъждъ. Следъ поливането вънецъ се изпълва съ полу-разложенъ сламестъ торъ и съ жилави върбови пръжчки дървото се пре-

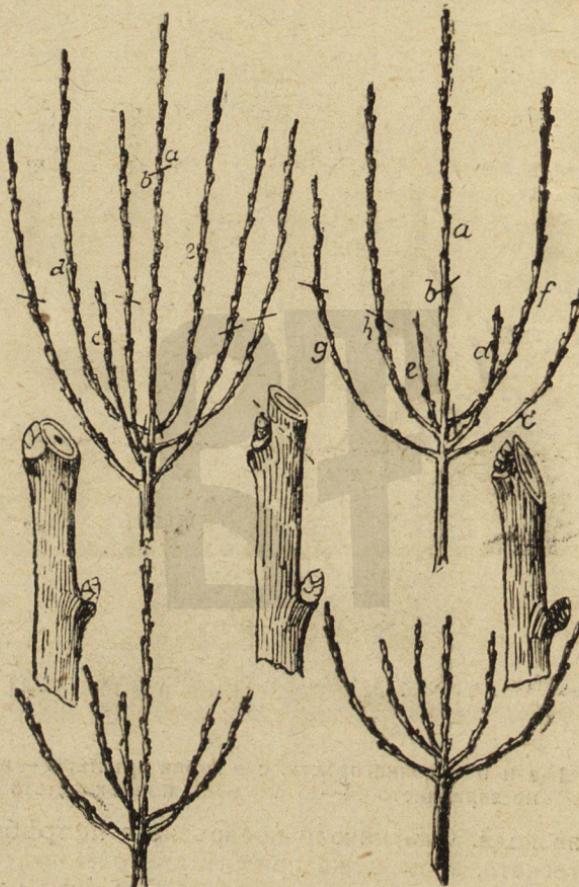
Фиг. 1. а и б — долна пръсть, с — горна пръсть, д — височина на заравянето 10—15 см. надъ повърхността.

вързва за кола. Отъ начало превръзката не тръбва да бъде много стегната, за да може при слѣгането на пръстъта и дървото да върви надолу, а не да остане да виси на кола.

Последната работа, която остава още да свършимъ е рѣзитбата на короната. Понеже отдѣлните клонки, които образуватъ короната не сѫ еднакво развити, то не ги рѣжемъ еднакво. Всички по-силни клонки съкращаваме съ $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ отъ тѣхната дължина, а слабитѣ, сравнително малко, дори никакъ. Общото правило е по-силните клонки да се съкращаватъ по-силно отъ по-слабите. Фиг. 2 ни показва две различно развити корони преди рѣзитбата и следъ рѣзитбата. Въ лъво имаме корона съ повече отъ необходимото число клонки. Централната клонка (а) се съкращава при (б) — нѣщо

около $\frac{1}{3}$ отъ дължината. Клонките с и *d*, като силно развити, излишни и лошо разположени се отстраняватъ до основата. Клонката (*e*), като слаба се оставя нерѣзана, а останалите 4 рѣжемъ, както показватъ чертичките.

Въ дѣсно имаме корона, при която отдѣлните клонки сѫ много неравномѣрно развити. Буйното продължение (*a*) съкращаваме при (*b*) т. е. много по-силно отколкото при първия случай. Това е необходимо, защото клонките *c*, *d*, *e*

Фиг. 2.

сѫ много слаби, клонката (*f*), като излишна се отстранява, а останалите *g* и *h* съкращаваме гдето показватъ чертитѣ. Страницните клонки обикновено рѣжемъ на външни пжпки. Отрѣза трѣбва да биде гладъкъ и близо до пжпката. Първия чертежъ въ лѣво при фиг. 2 ни показва правиленъ отрѣзъ, а другитѣ два сѫ лоши. При пролѣтното посаждане рѣзитбата се върши веднага съ посаждането, а при есенъ насаденитѣ дѣрвета въ края на зимата. Въ последния случай, ако клонките сѫ много силно развити, за да бѣде дѣр-

вото по-устойчиво на вѣтроветъ, тѣ сѫщо могатъ да се съкратятъ но 5—10 см. по горе отъ мястото, гдѣто напролѣтъ ще бѫде окончателния отрѣзъ.

Това сѫ накратко най-сѫщественитѣ нѣща, които всѣки който сади дървета трѣбва да знае.

К. Печевъ

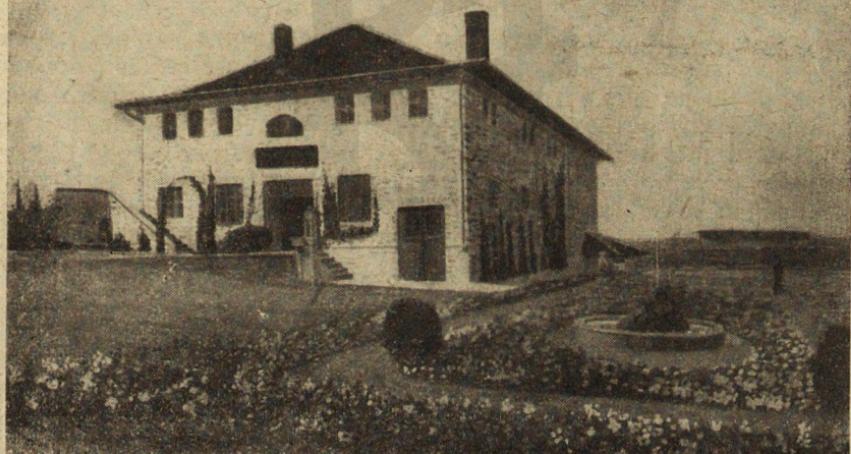
сп. агрономъ — Враца.

Ролята на лозаро-винарската коопера- ция „Мискетъ“

за издигане на лозаро-винарството въ гр. Ямболъ

Ямболъ е административенъ центъръ на една голѣма земедѣлска околия съ едно население надъ 86,000 жители, разпределени въ 56 населени пункта. Въ града има всички държавни учреждения, необходими за околийския центъръ,

Лозаро-Винарска Кооперация
„Мискетъ“ — Ямболъ.

освенъ това има нѣколко стопански и културни организации и нѣколко индустритални предприятия, които допринасятъ много за бѣрзото нарастване на града, което се вижда отъ следнитѣ статистически данни:

Години	Жители броя
1900	14580
1905	15741
1910	15950
1920	19875
1926	23037
1934	25125

Бързото нарастване на града се дължи много на бъжанците отъ поробена Тракия, но същото сведочи още, че Ямболъ е отворенъ съ добро близко минало и съ добро бѫдаше градъ.

Лозарство. — Ямболска околия, частно гр. Ямболъ, още отъ отдавна е билъ добъръ лозарски центъръ. Лозарството е заемало видно място, благодарение на благоприятните климатически, почвени и пазарни условия. Че това е така, досгатъчно е да се погледне грамадното пространство, което едно време е било покрито съ чудно хубави памидови, зарчинови и мискетови лозя.

Преди филоксерната напастъ въ Ямболска околия е имало 18,279 декара съ лозя, отъ които 50% се падатъ на града. Докато лозарството въ околията е било за задоволяване домашните нужди на стопаните-лозари въ града, то е имало застъпено съ търговска целъ — грозде за вино и десертъ, както за местния (градски) пазаръ, така също и за задоволяване големата нужда отъ вино, както въ Ямболска околия, така и въ съседната Каваклийска въ миналото, сега Елховска околия.

Следъ филоксерната криза, съ възстановяването на лозята въ гр. Ямболъ започнаха отъ 1905 год. и възстановяването е вървѣло много бавно до Европейската война, следъ която същото става бързо и днесъ града притежава повече отъ 8,000 декара лозя, т. е. 45% отъ лозята въ цѣлата околия. Че лозарството е най-добре застъпения отрасъл въ Ямболъ се вижда отъ следните статистически данни за 1930 г.

Брой на земл. стопанства		Обработв. земя на зем. стопанство		Л о з я		Зеленчукови и овощи, градини	
само околията	само града	околия- та	града	околия- та	града	окол.	града
8686	2328	912819	53014	10503	82083	1088	1494
11014		965,823		18,783		2,582	

Отъ горните сведения се вижда, че лозята презъ 1930 година на града съ заемали 1/7 отъ обработваемата площъ, когато въ околията лозята съ заемали 1/89 часть. Срѣдното земедѣлско стопанство въ града е отъ 32 декара обработваема земя, на която се падатъ 36 дек. лозя, когато въ околията на срѣдно земедѣлско стопанство отъ 105 дек. обработваема земя се падатъ 1·2 дек. лозя; следователно стопанствата въ околията си оставатъ чисто земедѣлски и лозята се отглеждатъ за задоволяване отчасти само нуждите на домакинството. Възстановяването на лозята въ предвоенния периодъ освенъ съ предфилоксерните сортове: Памиль, Зарчини и Мискети се направи и съ нововнесените отъ Фран-

ция винени сортове: Грандъ Ноаръ, Аликантъ Буше, Арамонъ и др. облагородени предимно на подложката Mourveder $\times$ Rupestris 1202 страдаща много отъ филоксерата, особено въ сушави години.

По-новите лозови посаждания сѫ преди всичко Памидъ и Димята на Chosselas $\times$ Berlandieri 41B, Rupestris du Lot, Riparia и др.

Въпрѣки внесените и засаждани французски сортове, днесъ въ Ямболъ лозовите насаждания сѫ главно отъ Памидъ — 40%, Димята 30%, смѣсь отъ Зарчинъ, Шевка, Маврудъ, Грандъ Ноаръ, Аликантъ Буше и др. 20%, Мискети заедно съ Шасла Доре 5%, десертни Афузъ-Али, Чаушъ и резеки 5%. Най-разпространените два сорта Памидъ и Димята употребени за вино въ комбинация даватъ отличните бѣли Ямболски вина, Димята отъ друга страна усрѣва много добре въ Ямболъ и би могълъ да бѫде използвуванъ за износъ въ голѣмата си част. Червениятъ вина въ Ямболъ се получаватъ отъ комбинацията на Памида съ червените сортове грозда, съставляваща 20% отъ лозовите насаждения.

Производството на десертно мискетово вино въ кооперация „Мискетъ“ се получава отъ разпространените бѣли мискети въ комбинация съ сорта Шасла Доре.

Широкото разпространение на Памида и Димята въ гр. Ямболъ представлява едно голѣмо преимущество при преработката на тѣзи два сорта въ бѣли вина. Нѣколкогодишните опити на лозаро-винарската опитна станция въ гр. Плевенъ доказватъ по единъ категориченъ начинъ, че комбинацията Памидъ плюсъ Димята въ пропорция 1:1 даватъ едни отъ най-кубавите бѣли или съ златосламестъ цвѣти вина. Ето заключението на станцията. „Между всичките вина, получени отъ комбинирането на мѣстъ отъ разните сортове грозда най-предпочитани въ това отношение на органолептичните (вкусови) качества оставатъ вината получени отъ сорта Памидъ и сорта Димята въ пропорция 1:1“. Това е така защото тѣзи два сорта много добре се взаимно корегиратъ т. е недостатъците на единия се корегиратъ съ преимуществата на другия и обратно. Напр. Димята е богатъ на винена киселина, Памида е беденъ на такава. Димята е богатъ на бѣлъчни материј и получените вина само отъ Димята се може избистрятъ и иматъ дълго време млѣчно-бѣлъ отенъкъ и сѫ много остри на вкусъ, когато Памида предава ароматъ и мякота на виното. Химическия съставъ на мѣстъта на Памида и Димята и състава на вината, получени отъ сѫщите сортове и комбинацията между сѫщите потвърждава горното.

Ямболските лозя поради своето мѣстоположение (100 до 200 м. надъ морското равнище) и изложение плододававатъ малко по количество (400 кгр. на декаръ), но въ замѣна на това гроздето добре усрѣва.

ТАБЛИЦА 3.

ГОДИНА	П А М И Д Ъ			Д И М Я Т Ъ			
	Съставъ на гроздовия сокъ			Съставъ на гроздовия сокъ			
	Захаръ %/	Обща киселина съ вине- на %/oo	Мине- рални ве- щества гр. лт.		Захаръ %/	Обща киселина съ вине- на %/oo	Мине- рални ве- щества гр. лт.
1926	21·07	6·38	3·058	20·36	10·51	2·927	
1927	20·46	4·52	2·676	19·36	6·84	2·940	
1928	20·86	4·15	2·890	19·68	5·46	2·980	
1929	19·82	5·05	3·568	19·80	8·77	3·316	
1930	24·06	4·10	3·190	20·28	5·60	2·650	

(Следва)

Умѣстно и навременно запитваніе¹⁾.

ЛОЗАРСКО Д-ВО

въ с. Михалци
(гара Павликени)
№ 1.

1 февруари 1936 год.

Do г-на редактора
на сп. „Лозарски прегледъ“

въ гр. Плевенъ

Предвидъ бушуващата криза и безизходното положение въ лозарството, членовете на лозарското д-во постдѣлно и общо лозарите въ с. Михалци се интересуватъ, г-нъ редакторе, да чуятъ или прочетятъ нѣщо въ сп. „Лозарски прегледъ“ по приготовление на гроздовия медъ, за сушилни по приготвяне на стафиди и направа на хладилници за съхранение на десертно грозде въ прѣсно състояние за по-дълго време и да бѫде годно за износъ на външния пазаръ.

Молимъ Васъ и Вашите сътрудници въ сп. „Лозарски прегледъ“ да се изкажите въ нѣкои и други статии на последното. Кооперативната централа на лозарите въ България би ли се ангажирала да изнесе въ бѫдаще такива гроздови продукти? Сега последната разполага ли съ нѣкакви апарати за приготвяне на гроздовъ медъ, каква може да му бѫде цената и начинъ, упътване за манипулиране съ него? Може ли да ни се даде планъ на сушилни за стафиди и такъвъ за направа на хладилници въ голѣмъ и малъкъ мащабъ за кооперативни и частни такива?

Лозарството е застрашено. То е предъ прага на загиването, а наредъ съ него и неговите стопани и обработвачи. Трѣба да се тѣрси начинъ за пласментъ на гроздовия продуктъ.

Лозарски учители, на работа за засилване на гроздовата индустрия! Очакваме Вашите мнения и просвѣта.

¹⁾ Б. Р. Последователно ще се отговори на всички въпроси, но подкрепете и Вие списанието, като станете масово абонати.

СЪЮЗНИ И ДРУЖЕСТВЕНИ

ПОКАНА

до колективнитѣ и лични членове на Кооперативната централа на лозарите въ България

Съгласно чл. 31, 33 и 38 отъ устава на служението и решението на Управителния съветъ, взето въ заседанието му на 29 януари т. г., протоколъ № 19, второто редовно годишно събрание на Кооперативната Централа на лозарите въ България се свиква въ София на 3 мартъ т. год. при следния дневенъ редъ:

1. Откриване; 2. Изборъ на секретари и свидетели за подписване на протоколитѣ; 3. Изборъ на комисията за провърка на пълномощията; 4. Отчетъ на Управителния съветъ за дейността му презъ 1935 година и докладъ на Контролния съветъ върху операциите и сметките, годишния балансъ, както и разпределението на печалбитѣ и загубите за отчетната година. 5. Докладъ на комисията за пълномощията. 6. Освобождаване отъ отговорност членовете на Управителния и контролния съвети за дългата на управлението. 7. Избиране: а) Петь члена на управителния съветъ на мѣстото нанзлѣзлия: Д. Бъровъ, Т. Алтъновъ, Д. Бъчваровъ, Ив. П. Бързаковъ и Гав. Костовъ. б) Трима члена на Контролния съветъ. в) Трима запасни члена на Управителния съветъ. г) Двама запасни члена на Контролния съветъ. 8. Опредѣляне размѣра на заемите, които сдружението може да сключва презъ годината. 9. Гласуване бюджета за 1936 години. 10. Даване директиви за дейността на сдружението и за тази на членовете му. 11. Разглеждане оплакванията на членовете противъ Управителния и Контролния съвети, ако се явятъ такива, съгласно устава. 12. Измѣнение на чл. чл. 2 и 41 отъ устава на сдружението и даване тълкувание на нѣкои отъ членовете на сѫщия. 13. Записване Централата за членъ на Института за Българо-Съветска кооперативна взаимност и на Сдружението на износителите на овоците и зеленчуци. 14. Закриване.

Ако въ 10 часа на 3 мартъ т. г. не се явятъ нужното число членове, заседанието ще се отложи за 11 часа сѫщия денъ и ще се счита за редовно, колкото и членове да присъствуватъ.

Колективните членове да изпратятъ най-късно до 29 февруари т. г. извлѣчения отъ протоколитѣ за изборъ на делегатите си.

Мѣстото на заседанието ще се опредѣли допълнително чрезъ известие, залепено на вратата на съюзното помѣщение

София, 1 февруари 1936 год.

Председателъ: Ив. П. Бързаковъ.
Секретаръ: Д. Бъчваровъ.

БАЛАНСЪ

на Кооперативната Централа на лозарите въ България — София, ул. Ст. Караджа 7.
АКТИВЪ ПАСИВЪ

С М Ъ Т К И	СУМИ	С М Ъ Т К И	СУМИ
Каса	37937	Дълговъ капиталъ	44200
Стоки	13353	Резервенъ фондъ	56990
Консигнационни стоки	14980	Фондъ колопер. Домъ и винарска изба	186371
Текущи сметки	34791	Културенъ фондъ	116371
Клиенти	19279	Фондъ несъбирами вземания	39912
Разни лица	50146	Доставчици	15465
Мобили и материали	50692	Агенти	12469
Удостовърения за гаранции	10000	Експедитори	11911
Рекламации	102930	Комитетни	14980
Гаранции	400000	Дивиденди	1440
		Рекламирани вземания	102930
		Гаранционни ефекти	400000
		Чиста печалба	44189
			1047228

гр. София, 31 декември 1935 г.

Счетоводител: Д. Даракчиевъ

Контроленъ съветъ: Н. Хр. Мънковъ
Г. К. Червенковъ
П. Н. Антоновъ.

Смѣтка ЗАГУБИ и ПЕЧАЛБИ

на Кооперативната Централа на лозарите във България — София, ул. Ст. Караджа 7.
ЗАГУБИ
ПЕЧАЛ

гр. София, 31 декемврий 1935 г.

Счетоводитель: Д. Даракчиевъ

Контролентъ Съветъ: { Н. Хр. Мънковъ
Г. К. Червенковъ
П. Н. Антоновъ

РУСЕНСКА
ТЪРГ.-ИНД. КАМАРА
№ 239
11 януари 1936 год.
гр. Русе.

До Господина
Министра на земедѣлието и
държавните имоти
Въ ст. София.

Споредъ сведенияята на Камарата ни отъ 1 януарий т. г. се закриватъ нѣкои отъ опитните станции въ страната и тѣхните служби се централизиратъ въ София при Министерството на земедѣлието и Агрономическия факултетъ. Между закритите опитни сттанции е и единствената у насъ лозарска такава въ гр. Плѣвенъ. Аргументътъ, които сѫ продуктували една такава бърза и при това твърде сѫществена реформа въ опитното дѣло у насъ не ни сѫ още твърде добре известни. Въпрѣки това, обаче, ние намираме, че тази реформа не може да бѫде оправдана отъ никакви бюджетни или други нѣкои сѫображения и затова побѣрзахме съ телеграмата ни отъ 9 т. м. и съ настоящето си да се застѫпимъ за възстановяването на старото положение.

Както е добре известно съ Закона за земедѣлските опитни и контролни институти се създадока у насъ опитните станции, по-лета, лозя, овощни градини и други подобни, които трѣбва да признаемъ, изиграха значителна роля за подобренето на нашето земедѣлие. И ако все пакъ отъ тия опитни институти би могло да се желае още нѣщо, то вината за това ще трѣбва да се тѣрси не толкова въ самата тѣхна организация, колкото въ ония фактори, които бѣха поставени до сега за да ги ржководятъ. И споредъ насъ, преди да се посѣгне изцѣло върху опитните станции, по-умѣстно би било да се направи всичко възможно щото тѣхното ржководство да се повѣри на единъ по-квалифициранъ персоналъ каквъто не липсва въ страната.

При единъ бѣгълъ погледъ върху сѫществуващите досега опитни станции ще ни стане веднага ясно, че тия станции не сѫ били безразборно открити, а сѫ откривани само въ центроветъ на такива земедѣлски райони, които иматъ свои специфични условия за развитието на дадени земедѣлски култури. И действително самото естество на службите, които се извѣршватъ отъ тия опитни институти налага повече, отколкото въ всички други случаи, тѣхното локализиране въ отдѣлните земедѣлски райони, кѫдето тѣ най-добре ще могатъ да работятъ за подобрене условията за развитие на дадена земедѣлска култура. И когато ние казваме, че опитните станции ще могатъ най-добре да работятъ въ центроветъ на своите райони, ние съмѣтаме, че въ случая тѣхната дейностъ не трѣбва да се ограничава въ доставката на сировитъ материали за изследване, а въ една по-завършена дейностъ, заключаваща се въ основни проучвания и изследвания на добититъ резултати въ опитното поле при станцията. Впрочемъ, така е формулирана дейностъта на опитните станции и въ чл. 3 ал. 1-ва на Закона за земедѣлските опитни и контролни институти.

Централизирането, което се прави съ последната реформа е повече отъ всъки другъ пътъ неумъстно. То не е оправдано отъ никакви съображения за подобрене на опитната слъужба и оставя впечатление, че реформата не е резултатъ на нищо друго освенъ на силно манифестирания напоследък спремежъ за обезлюяване на провинцията за съмътка на столицата, въ която се централизиратъ често пъти безъ каквато и да е било нужда, известни институти и служби. Бързаме, обаче, да пояснимъ, че по принципъ ние не сме противъ едно систематизиране въ едно централно място на добититъ резултати въ отдѣлните опитни станции. Това систематизиране, обаче, тръбва да борави съ завършени вече резултати, а не съ сурови неизследвани материали, както това ще става споредъ новата реформа. Подобенъ начинъ на работа споредъ насъ рискува да даде не добри резултати, защото ония, които горе отъ София ще работятъ върху суровитъ материали не ще познаватъ напълно специфичните локални условия на районите до които се отнасятъ изследванията имъ. А слабото познаване на тия условия представлява безспорно една опасност за качествената стойност на добитите отъ изследванията резултати.

До тукъ ние изложихме нашето становище изобщо относно запазването на опитните станции въ досегашната имъ форма. Налага се, обаче, да се спремъ по-специално върху възстановяването на закритата опитна лозарска станция въ гр. Плъvenъ, която влиза въ нашия районъ и представлява за насъ особенъ интересъ.

Въ последните нѣколко години лозарството у насъ е обектъ на особено внимание отъ страна на отговорните ни стопански фактори. На първо време това внимание бѣше привлечено отъ тежкото положение въ което бѣше изпадналъ нашия лозарь. Днесъ вече това внимание се дѣлжи на голѣмитъ надежди, които се възлагатъ на лозарството за засилването на нашия износъ. Безспоренъ фактъ е, че у насъ съществуватъ отлични климатически и почвени условия за развитието на лозарската култура. Особено благоприятни сѫ тия условия въ Северна България въ триъгълната областъ, която се заключава между градовете Русе, Плъvenъ и Г. Орѣховица и въ Южна България въ областта около Пловдивъ и Кричимъ.

Въ центъра на едната отъ тия области — гр. Плъvenъ още преди 39 години се откри лозарска опитна станция. Тази станция презъ цѣлия периодъ на своето съществуване успѣ да даде единъ доста силенъ тласъкъ на развитието на лозарството не само въ Плъvenския край, но и отчасти въ цѣла Северна България. Не ще бѫде преувеличено съмѣтаме ние, ако се подчертаете, че успѣхитъ на гроздоизноса отъ Плъvenска областъ се дѣлжатъ до голѣма степень на полезната дейностъ на тази опитна станция. При това тръбва да отбележимъ и голѣмитъ усилия на последствията за подобрене на нашето лозарство, усилия, които започватъ вече да даватъ положителни резултати и обещаватъ още по-благоприятни такива. Тъкмо въ такъвъ моментъ дойде

реформата по силата на която опитната лозарска станция бъзакрила, като се запази само опитното лозе. Тази реформа внесе основателна тревога всрѣдъ лозарите отъ цѣлия плѣвенски край, които сѫ изправени предъ опасностъта празилното развитие на лозарството въ Плѣвенска областъ да бѫде затруднено.

Споредъ насъ тази опасностъ е твърде основателна и затова, както казахме и по-горе, ние бѣрзамъ да се застѫпимъ за възстановяване на старото положение, още повече като сме дѣлбоко убедени, какво реформата не може да бѫде оправдана съ желанието за подобренето на опитните служби. При това положение за насъ оставатъ само едини по-серизозни съображения, а именно бюджетните такива. Доколкото ни е известно, обаче, една частъ отъ съкращения персоналъ се назначава въ София при централната опитна служба, а отъ друга страна се запазватъ и опитните лозя, градини и други. Така че въ действителностъ съ реформата се постигатъ съвѣршено незначителни икономии, толкова незначителни, че тѣ въ никой случай не ще оправдаватъ оня ударъ, който се нанася върху правилното функциониране на опитните служби въ страната.

Завѣршвайки настоящето, ние Ви молимъ да отмѣните Вашето решение за закриването на Опитната лозарска станция въ гр. Плѣвенъ, да наредите за нейното възстановяване и на останалиятъ опитни станции въ страната, които сѫщо така сѫ за-крыти понастоящемъ.

Надѣвайки се, че настоящето ни ще спре Вашето внимание и ще молимъ, Уважаемий Господинъ Министре, да приемете отличните ни кѣмъ Васъ почитания.

Председателъ: (п.) Атанасъ Ц. Буровъ
Гл. Секретаръ: (п.) Иванъ Ив. Поповъ.

Акцизенъ прегледъ

Лозарите и закона за акцизите и пр.

Съгласно чл. 94 отъ Закона за акцизите и пр., търговия съ спиртни питиета, се нарича продажбата на такива. Това означава, че всички лица, които продаватъ спиртни питиета сѫ длѣжни да се снабдятъ предварително съ съответните патенти. Изключение се прави на лицата — лозари, на които закона разрешава да продаватъ само на едро (надъ 20 литри вино и надъ 10 литри ракия) безъ патентъ и то само спиртните питиета добити отъ собствените имъ лозя или овощни градини (чл. чл. 106, 107 и 108 отъ закона за акцизите и пр.).

Въ правилника за приложение закона за акцизите и пр. (чл. 25) е казано, че за да могатъ лозарите и овощарите да се ползватъ отъ облагите по чл. чл. 106—108 отъ горния законъ, спиртните питиета трѣбва да сѫ добити отъ лозя и градини записани на тѣхни имена въ поземлената книга на общината.

Съ §§ 7 и 7а отъ измѣнението на закона за акцизите и

пр. (Д. В. бр. 10/933 г.) облагатъ на безпатентна продажба на едро се даватъ още на:

а) Лицата, които обработватъ лозя или овощни градини, отстъпени имъ отъ Б. З. К. Банка, въз основа на чл. 28 отъ закона за същата банка.

б) Лицата, които обработватъ лозя или овощни градини, отстъпени имъ отъ родителите имъ, макаръ и безъ нотариаленъ актъ и

в) Кооперациите—производители, които се състоятъ отъ лозари или овощари, по смисъла на чл. 106 отъ Закона за акцизите и пр. и чл. 25 отъ правилника за приложението му.

За да се ползватъ казанитъ лица, отъ облагатъ, като производители, тъ съ длъжни да представятъ на акцизн. властъ, а гдето нѣма такава — на общинската:

а) тия, които обработватъ лозя, или овощни градини отстъпени имъ отъ Б. З. К. Банка — удостовѣрение издадено имъ отъ мѣстния клонъ на същата, съ указание: кой лозя, мѣстностъ и пространството имъ съ отстъпени, отъ кога, отъ кого се обработватъ и на какво основание;

б) тия, които обработватъ лозя или овощни градини отстъпени имъ приживѣ отъ родителите имъ безъ нотариаленъ актъ — удостовѣрение отъ мѣстната община, съ указание: отъ кога и отъ кого се обработватъ, чия собственостъ съ тъ, лицето което ги обработва, синъ или дъщеря ли е на собственика на имота и

в) кооперациите — удостовѣрение издадено отъ мѣстната община, съ указание: отъ кой лица се състои кооперацията и всѣко едно отъ тѣхъ лозарь ли е, по смисъла на закона за акцизите и пр.

Щомъ отстъпването на лозята или овощните градини поедни или други причини се премахне или обработването на имотите стане не отъ децата на собственика на имота, то и ползването отъ облагатъ, като лозарь по Закона за акцизите ще се прекрати. Ще се прекратятъ облагатъ и на ония кооперации, на които членовете имъ се замѣстятъ отъ такива, които не сѫ лозари по смисъла на закона за акцизите.

Кооперациите не могатъ да прибиратъ въ избитъ си и да продаватъ безъ патентъ, спиртните пития на лица, макаръ лозари, които не сѫ членове на кооперацията, нито пъкъ могатъ да продаватъ на дребно, безъ патентъ, спиртни питиета никому, включително и на своите редовни членове.

Специалистите лозари, винари, агрономи и частни стопани, безъ разлика на образование се свикватъ на конференция въ София за да образуватъ група къмъ Българския лозарски съюзъ съ цель да организира проучването и съдействува за правилното практическо разрешение на всички въпроси за сегащи прѣко или косвено българскиятъ лозарь и винаръ.

Конференцията ще заседава на 1 мартъ 7 часа вечеръта въ канцеларията на Българския лозарски съюзъ „ул. Ст. Караджа“ № 7. Съ настоящето се считатъ поканени всички.

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ.

Облагородяване на спяща пжпка при лозата
(Отговоръ на Боню Тяневъ, гр. Харманлии).

Най-голѣмото преимущество на облагородяването на спяща пжпка при лозата е, че се прави много малка рана на подложката и че сѫщата е въ периодъ на вегетация, поради което раната бързо и лесно зараства.

Облагородяването може да се извѣрши съ машинка и на ржка, Машинката за това облагородяване, което на френски се назава „Mayoguine“ и се доставя отъ фирмата Etablis sements Ulysse Fabre à Vaison la Romaine Vaucluse – France.

Тази машинка заедно съ две резервни ножчета струва 190 французки франка. Като се прибаватъ пощенските и други разноски, въ български пари ще струва не по-малко отъ 120 лева.

Това облагородяване на ржка и съ обикновено лозарско ножче става по следния начинъ:

Въ края на августъ, когато вече имаме зрели калеми, може да пристъпимъ къмъ облагородяване на спяща пжпка при лозата. Най-първо изрѣзваме пжпката заедно съ част отъ дървесината, така че пжпката да остане въ срѣдата на изрѣзаната частица, която бива 2—25 см. дълга и 2 mm. дебела. Важно е да не се прави отрѣза на подложката дълбоко или калема дебель, защото най-активната тъкань е близо до кората. Обратно, сърдцевината (мушъка) е мрѣтва тъкань и съ нея не може да става срастване.

Следъ това, близо до нивото на земята избираме чисто и гладко междуувъзлие на подложката и тамъ изрѣзваме кората въ сѫщата форма, каквато има изрѣзаната вече благородна пжпка. На това място на подложката поставяме благородната пжпка и я завързваме хубаво съ рафия.

Следъ като поставимъ и завържемъ благородната пжпка, сѫщата се зарива съ свѣжа земя въ видъ на купчина. Така че, върху поставената пжпка да има най-малко една длань (8—10 см.) свѣжа прѣсть. Това има за цель да запази пжпката и раната върху подложката отъ изсушаване. Тъй като лозата е въ вегетация (растежъ), така поставената благородна пжпка, при благоприятни условия за 12—15 дни напълно зараства. Презъ есента облагороденитѣ дивачки се зариватъ, както младитѣ лозя, съ цель да не измрѣзне и се повреди поставената благородна пжпка.

Презъ пролѣтъ, когато лозата почне да плаче, облагороденитѣ дивачки се разравятъ и тамъ дето поставената благородна пжпка е прихваната и набѣбнала, отрѣзваме дивачката на 8 см, надъ нея.

Следъ това поставяме единъ лозарски коль и наново зариваме съ свѣжа земя облагородената лозичка.

Прихванатата пжпка се развива буйно, затова е необходимо изкарайтѣ лѣторости да се превързватъ, защото могатъ да се изчеснатъ и повредятъ. При нашитѣ условия този начинъ на облагородяване не е провѣренъ и изпитанъ. Миналата есенъ сѫ поставени опити и тази пролѣтъ ще може да се провѣри резултата. Необходимитѣ сведения своевременно ще дадемъ въ списание „Лозарски прегледъ“.

А. Б.

Въ статията „Лозарското опитно дѣло въ България“ отъ г. проф. Н. Недѣлчевъ, кн. 9 и 10 год. XX. (миналата), е допусната една голѣма грѣшка на стр. 308, редъ 14 отгоре, като е казано: . . . може да се обзаведе нѣкой отъ държавнитѣ разсадници, напр. Плѣвенския, който стои сега неизползванъ. Вместо Плѣвенския, да се чете Сливенския.

Положението на пазаря.

Чужбина.

Положението на свѣтовния пазаръ не може да отбележи особено съживяване, тъй като чрезъ клирингите се създаватъ нови отношения и се разрушаватъ старите нормални връзки. При това реколтата от миналата година, като изобилна, създава на всѣкїде трудности, както на вѫтрешнитѣ, така и на външнитѣ пазари. Чрезъ клиринги сѫ свързани напоследъкъ Франция и Германия, Италия и Германия, както и Чехословашко съ Гърция.

Австрия. Пазаря е много спокоенъ. Съ стопляването на времето се очаква едно съживяване. Търсненото става по-живо, но предлагането отъ производителите е ограничено.

Унгария. Тенденцията на пазаря е затвърдяване на цените. Износъ на вино става само за Германия и то на вина предназначени за изваряване. Износа за Полша, Чехия и Швейцария е много слабъ.

Чехославия. Пазаря не отбелѣзва никакви сдѣлки. Има доста запаси отъ вино.

Италия. Пазаря на виното е слабъ. Има раздвижване само при продажбата на ракиите. Вината сѫ доста евтини – отъ 2·10 до 2·70 лева литъра.

Франция. Тукъ пазаря чувствува едно слабо раздвижване, тъй като има едно малко увеличение на цената. Производителите се въздържатъ. Изнесени сѫ 2,000,000 литри вино отъ Бордо за Германия.

Испания. Положението е непромѣнило. Очаква се раздвижване.

Алжирия. Отбелѣзва се едно подобрение на пазаря.

България.

Поради изобилната реколта положението на пазаря е все още затруднено. Търсненото е много слабо, макаръ че производителите сѫ наклонни да продаватъ на по-ниска цена. Цените се движатъ отъ 2·50 до 3 лева, за нѣкои голѣми райони въ южна България, отъ 4–6 лв. литъра (Пазарджишките вина) Въ северна България цените сѫ доста низки. Въ селата цената е много низка 2–3 лв., а въ градовете 3 до 4 лева за най-качество вино.

Има голѣмо търсене на дозовъ материалъ, особено на Афузъ-Али, тъй като повсемѣстно, по села и градове неговото засаждане се увеличава всѣка година.

ХРОНИКА.

На 25. I. т. г. министръ-председатель г. Кьосевановъ прие постоянното присъствие на Б. Л. С., за да изслуша молбата му по допълнителното облагане на виното съ акцизъ.

Постоянното присъствие му е връжало изготвеното за целта изложение и устно му е обяснило положението на българския лозаръ и невъзможността при днешните пазарни цени на виното да понесе допълнителния облогъ отъ 30 ст. на литъръ. То е било изслушано съ внимание и г-нъ министръ-председатель му е заявилъ, че въпросътъ му става вече ясенъ и че ще направи зависящето отъ него за отмянване на този допълнителенъ облогъ.

Шестнадесетниятъ редовенъ лозарски конгресъ ще се състои въ София на 1 и 2 мартъ тази година съ дневенъ редъ, показанъ въ поканата, помѣстена въ кн. 10, год. ХХ. (миналата).

Колективните членове на съюза — кооперации и дружества — да определят въ общи събрания делегатите си съобразно чл. 14 от съюзния устав и преписъ отъ протоколното си решение да представят въ съюзната канцелария най-късно до 29 февруари т. г.

Делегатите на неочетените къмъ съюзната каса колективни членове за изтеклата година и за предшествуващите няма да бждат допуснати въ конгреса.

Конгресът ще заседава въ салона на д-во „Славянска Беседа“, ул. Раковски, (срещу М-вото на финансите).

Лични карти и увърения за пътуване по намалената тарифа по Б. Д. Ж. да се поискатъ своевременно отъ съюзната канцелария.

Кооперативната Централа на лозаритъ въ България достави безмитна гладка поцинкована тель и презъ настоящата година.

Цените и условията за плащане сѫ съобщени на лозарските дружества, държавните агрономи, лозарските кооперации и др.

Интересуващи се лозари да се обърнатъ къмъ съответните организации и учреждения.

Сѫщата централа ще достави за нуждите на лозаритъ синь камъкъ, рафия и др.

Законът за уреждане засаждането на нови лозя и попълване на сѫществуващите, съгласно специалната забележка въ отдѣла на мъроприятията на бюджета на М-вото на земедѣлието, ще влезе въ сила на 26 май т. г. Засаждането на нови лозя и попълването на сѫществуващите, следователно, презъ настѫпващата пролѣт ще биде напълно свободно.

Правилникътъ за приложение на пomenатия по-горе законъ е вече изработенъ и въ скоро време ще биде одобренъ и ще влѣзе въ сила. Въ него страната е раздѣлена на лозарски райони. На всѣки районъ сѫ опредѣлени сортовете лози, които ще могатъ, при опредѣлениетъ въ закона условия, да се засаждатъ. Нѣма да се допушта засаждане на други, освенъ опредѣлените сортове. Това обстоятелство е много важно за г. г. пепиниеристите, които отъ сега трѣба да се съобразятъ съ разпорежданията на правилника.

Председателътъ на Лозарския съюзъ г. Ив. П. Бързаковъ и Администратора на Б. З. К. Банка г. Д. Бъровъ сѫ посѣтили лозарските селища: Върбовка, Сухиндолъ, Севлиево и др. Тамъ сѫ конферирали съ кооператори и частни лозари по актуелните лозарски въпроси. Завърнали сѫ се съ впечатлението, че положението на лозаря е незавидно, поради низките цени на вината. Тѣ сѫ обнадежили лозаритъ, че ги очакватъ по-добри дни за въ бѫдащите, ако тѣ се организиратъ и здраво сплотятъ около своите централи,

Ромъния е забранила вноса на облагородени вкоренени лози, поради достатъчното мѣстно производство, споредъ съобщението на радиостанцията въ гр. Брашовъ.

Въ Япония миналата година сѫ произведени около 60 милиона кгр. грозде, което е било консумирано въ прѣсно състояние и употребено за получаване на стафиди. Вноса на вино въ Япония се движи въ продължение на десетъ години между 1,500,000 до 1,600,000 литри. Вино се внеса главно отъ Франция и Испания.

Лозари, посетете масово XVI-ия Лозарски конгресъ, който ще се състои на 1 и 2 мартъ т. г. въ София.